

de politiek

"Het wordt tijd dat Nederland de toekomst van Europa weer centraal stelt in het politieke debat en het voorbeeld volgt van de andere 'neestemmer', Frankrijk."

D66
Europarlementariër
Sophie in 't Veld – 2

en verder:

Eerste Kamer over de
inburgeringwet – 2

de mening

"Het Kamerlidmaatschap is een oase van vrijheid. Als ik de xenofobie van Wilders aan de kaak wil stellen, hoef ik er geen doekjes om te winden; als ik de bemoeizucht van de Christen Unie wil attaqueren, kan ik dat met scherpe bewoordingen doen."

D66-leider Alexander Pechtold in 'De Mening' – 3

en verder:

column Frank Dales – 3

de partij

De veranderingen in de partij, als gevolg van de verkiezingen in november jl. uit de doeken gedaan – 6

en verder:

Boele Staal stopt als
Commissaris van de
koningin – 6
PS-lijsttrekkers stellen
zich voor – 7
Patrick Poelman over zijn
werk als gedeputeerde – 8

**Plak de
poster!**

Midden in deze
democraat de
campagneposter.
Plak hem vandaag
nog voor het raam
en laat zien dat u
D66 steunt!

In de oppositiebanken: tijd voor onderhoud en herbezinning

Een vlucht naar de vleugels, zo werden de algemene verkiezingen van november 2006 vaak samengevat. De kiezer, ontevreden met de partijen rondom het centrum, koos overtuigend voor het geluid dat te horen was op de flanken van het politieke veld. – door Arjen de Wolff

Foto: ANP

Voor die duiding valt veel te zeggen. Veel kiezers identificeren zichzelf niet meer met de democratie, en de traditionele, op consensus gerichte partijen beantwoorden hun wezenlijke vragen niet meer. En dus neemt een deel van het electoraat zijn toevlucht tot nieuwere partijen die de zuivere leer verkondigen. PVV en SP, uiterst rechts en uiterst links opgesteld in de slagorde van de Nederlandse partijen, wonnen aanzienlijk. Vrijwel alle bataljons daartussen verloren zetels.

Ook vanuit een andere invalshoek lijkt de Nederlandse politiek te zijn geradicaliseerd: bijna alle centristische partijen hebben er een serieus te nemen fundamentalistisch broertje bij gekregen. Het CDA heeft zijn Christenunie, de VVD kreeg de Partij voor de Vrijheid, en de PvdA, een verschijningsvorm van het altijd in vele smaken verkrijgbare socialisme, mag zich gelukkig prijzen dat het meer precieze gezinslid

de SP niet nóg groter is gegroeid dan de opiniepeilingen al suggereerden.

D66 is natuurlijk allang geen grote centristische partij meer, maar in zekere zin hebben de sociaal-liberalen hetzelfde fenomeen te verduren gekregen, in de vorm van GroenLinks. Terwijl D66 in twaalf jaar tijd van 24 naar 3 zetels kromp, ontwikkelde GroenLinks, vooral in de laatste jaren, een nieuwe koers, die we inmiddels onversneden progressief-liberaal mogen noemen. CDA, PvdA en VVD hebben er electorale satellieten bij die zichzelf rechter in de leer mogen noemen dan de middenpartij waarnaast zij opereren. Zo ook D66. Met dat verschil dat de Democraten zich door hun satelliet hebben laten overvleugelen. Waar D66 ooit het alternatief was, vooral voor de PVDA, is D66 dat nu voor niemand meer. Sterker nog: andere partijen zijn het alternatief voor de Democraten geworden.

Maar goed, overdrijven is een vak

dat politieke analisten maar al te goed beheersen: ondanks de vlucht naar de vleugels beheersen de centristische partijen CDA, PvdA en VVD nog steeds nadrukkelijk het politieke landschap. De verkiezingsuitslag kan ook nog op een andere, minder gehoorde manier worden beoordeeld: als een verlies voor het Liberalisme. D66 en de VVD hebben al enige tijd niet meer het alleenrecht op de opvatting dat de ontwikkeling en ontplooiing van het individu het uitgangspunt moet zijn van de sociale en economische ordening. Ook de PVDA en het al eerder genoemde GroenLinks zijn de laatste jaren in sociaal-liberale richting geëvolueerd. Al deze vier partijen hebben verloren, terwijl de partijen die meer nadruk leggen op de gemeenschap hebben gewonnen. Het CDA verloor weliswaar ook licht, maar dat verlies valt te verklaren door de rechtser, marktliberale koers die de christen-democraten op

sociaal-economisch gebied hebben gevaren.

Kennelijk vindt de kiezer dat het even genoeg is geweest met de keuzevrijheid en de emancipatie van het individu. Het is weer tijd voor solidariteit en saamhorigheid, al verschillen de gemeenschapsdenkers onderling enigszins van mening over de vraag wie er nu wel bij hoort, en wie eigenlijk niet. In elk geval lijkt het erop dat kiezers niet alleen de politiek niet meer als "van henzelf" beschouwen, maar ook hun samenleving niet meer. En ze hebben gekozen voor partijen die oplossingen voor dat probleem hebben beloofd, en die allemaal min of meer tegenpolen zijn van liberaal politiek denken. Een samenvatting van het verkiezingsresultaat van 2006 zou kunnen luiden: minder zelf en meer samen; meer geloof en minder buitenland.

Als verkiezingen de beloning dan wel de bestraffing van het handelen van politieke partijen zijn, dan hebben de liberalen het dus bepaald niet goed gedaan. Naast de grotere electorale bewegingen zijn daarvoor natuurlijk ook verklaringen die per partij zullen verschillen. De PvdA en VVD hebben inmiddels interne onderzoekscommissies ingesteld om het verlies te duiden. Dat zou voor D66 misschien ook geen gek idee zijn. De gestage electorale neergang van de afgelopen twaalf jaar, die zich vanaf het begin van Paars-I met bijna mathematische precisie heeft voltrokken (onder het motto "regeren is halveren"), heeft soms wel in de partijtop tot introspectie geleid. Maar een grondige, brede en open evaluatie waarvan ook de leden kunnen kennismaken heeft eigenlijk nooit plaatsgevonden.

Van een grote regeringspartij is D66 geworden tot een kleine partij in de oppositie. Het grote risico is nu: doorgaan op de vertrouwde weg. Sinds de oprichting heeft het D66 nooit ontbroken aan partijleiders die, met humor, brille en flux de bouche, vanuit de oppositiebankjes op de juiste momenten de juiste dingen wisten te zeggen. Maar na regeringsdeelname bleef van het gewonnen kiezersvertrouwen steevast niets meer over. Het valt te hopen dat een opleving in de opiniepeilingen, of licht herstel bij de provinciale-statenverkiezingen, deze keer niet, zoals zo vaak, zullen leiden tot korte-termijndenken, uitmondend in opgeluchte gemakzucht in de partijtop en berustende lankmoedigheid onder de leden. Een gebrek aan echte hervormingsgezindheid is wel het laatste dat D66 op dit moment kan gebruiken. Grondig onderhoud is nodig, en wel op drie fronten: de politieke meningsvorming, dat wil zeggen: de politieke oriëntatie en de vraag hoe en waarop D66 op langere termijn door de kiezers wil worden herkend; de organisatie van de partij, en dan vooral de manier waarop de meningsvorming tot stand komt en de politieke vertegenwoordigers worden geselecteerd; en als laatste de samenwerking, al dan niet in nauwer verband, met andere partijen.

Moeilijke vragen. Maar er is een verse politiek leider, en straks ook een nieuwe voorzitter. Aan hen de taak om moeilijke antwoorden te geven.

de politiek, het nieuws van de D66-fracties in Den Haag en Brussel

'D66 Grande Tour 2007'

Het zou er niet meer toe doen, die politiek. Het zou vervangen worden door technocratische en marktgedreven processen. Ambtenaren en managers. Wie het huidige landschap overziet moet erkennen dat deze onheilspelling niet is uitgekomen. Politici zijn meer dan ooit publiek bezit. Het zijn sleutelfiguren in een levensecht verhaal, waaromheen een kraal aan media zich heeft genesteld. Maandelijks is er wel een of ander politiek Haags drama om opgewonden verslag van te doen. Omdat onvoorspelbaar is wanneer en hoe zo'n drama zich voltrekt, blijft het spektakel intrigeren. Boeien. En als dan, ogenschijnlijk vanuit het niets, de vlam weer in de pan slaat schrijft een volgend hoofdstuk een eigen geschiedenis. Televisiecamera's registreren genadeloos emoties, die éne oogopslag, dát haar (!), het vlekkerige mantelpak met opgesteven kraag, enkele idiote loopjes of die verkeerd gekozen stropdas.

Hoe meer mensen kijken naar 'het verhaal van Den Haag' hoe professioneler het collectieve waarnemingsvermogen. De kudde aan kijkers is sinds Fortuyn spectaculair gegroeid. Een bloemenvrouw in de stad en de Hema rookworstenverkoper begrijpen weinig van inhoudelijke politieke dossiers, maar weten

als geen ander messcherp de eigenheid en eerlijkheid van politieke vertolkers op de snijtafel te ontleiden. Politieke draaikonten en waarheidsverdoezelaars liggen op de publieke zeef te sudderen. Alles

wat echt én oprecht is blijft overeind. Wie door de zeef valt is reddeloos verloren.

De ontmaskering van de Haagse politiek is een positief effect van de mediaisering. Het stelt echter ook

onverbiddelijke eisen aan onze politici. Eisen zoals eerlijkheid, authenticiteit en betrokkenheid. En daarmee is het bruggetje naar de aanstaande campagne van D66 voor de provinciale Statenverkiezingen

op 7 maart gelegd.

De partij heeft een moeilijke tijd achter de rug, maar is daar sterker uitgekomen! D66 uitgangspunten zijn niet bij het oude vuil neergezet en fouten niet verdoezeld. Daardoor is het publiek vertrouwen gebleven. Nu nog de waardering! Na de Tweede Kamerverkiezingen is het herstel onomkeerbaar ingezet. Vriend en vijand spreken met enthousiasme over de manier waarop Alexander Pechtold het publieke en politieke debat aanvoert: behendig en authentiek.

Vanaf 1 februari gaat hij samen met de provinciale lijsttrekkers en die van de Eerste Kamer (ikke) van start met de 'D66 Grande tour 2007'. Een ongekende kiezersreis door alle Nederlandse provincies. In vijf weken struinen we provincies af en zoeken het gesprek met mensen. Op marken, in de verzorgingstehuizen, aan de toog van studenten-kroegen en aan de kassa met ondernemers, je zal ons zien! Kijk op de website wanneer we waar zijn en doe mee. Succes is een keuze!

Gerard Schouw
Lijsttrekker Eerste Kamer
Campagneleider Provinciale Statenverkiezingen 2007

Hans Engels:

"Inburgering moet van twee kanten komen"

"Inburgeren moet geen kwestie van dwang zijn", aldus Hans Engels. "Inburgeren moet van twee kanten komen. Wie binnenkomt moet inburgeren; de ander moet daar een opening voor maken, ruimte bieden. Wie geen hand uitsteekt die krijgt ook niets." – door Ingrid van Wifferen

De Eerste Kamerfractie heeft tegen de Inburgeringwet van minister Verdonk gestemd. Vooral de eis dat buitenlanders moeten slagen voor de inburgeringtest vindt Engels moeilijk te verkroppen. "Kunnen we dit nog wel voor onze rekening nemen?" vroeg hij zich af. Mensen

die niet meewerken en het examen niet halen kunnen een boete krijgen. De inburgeringplicht geldt zowel voor nieuwkomers als voor sommige oudkomers. Engels is het met de boetes en slaagplicht niet eens. "Wij zien inburgeren als een recht en niet als een plicht," zei hij.

De fractie in de Eerste Kamer stemde afwijkend van de Tweede Kamer. Daar stemde van alle 150 kamerleden alleen Fatma Koser Kaya tegen de wet. "We zijn tot een ander oordeel gekomen dan de Tweede Kamerfractie. Wij tillen zeer zwaar aan de vraag of dit internationaal

rechterlijk wel door de beugel kan", legt Engels uit.

Een groot probleem met deze wet is volgens Engels namelijk de mogelijke strijdigheid met het discriminatieverbod in een overeenkomst tussen de Europese Unie en Turkije. "Hierin staat dat Turkse ingezetenen niet anders behandeld mogen worden als inwoners van de EU."

Een praktisch probleem is volgens Engels dat gemeentes te weinig

tijd hebben om de wet al per 1 januari in te voeren. "Gemeentes krijgen bovendien te weinig vrijheid om hun eigen beleid te voeren. Zij kunnen er bijvoorbeeld niet voor kiezen om geen boetes uit te delen."

Het belangrijkste argument om tegen de inburgeringwet te stemmen is volgens Engels om het algemene klimaat rond vreemdelingen niet verder te belasten. "Het is echt tijd voor een meer ontspannen omgang met culturele diversiteit", aldus Engels.

Now or Never

Het komende jaar is cruciaal voor de toekomst van Europa. Na anderhalf jaar denkpauze is de discussie overal in Europa weer volop op gang gekomen. Overall; alleen Nederland lijkt een positie te kiezen langs de zijlijn. Verwijzend naar de formatiebesprekingen, wordt gepleit voor geduld. Maar de verkiezingsprogramma's van de grootste kanshebbers beloven weinig goeds. Het is dan ook de vraag of Europa nog langer het tempo laat bepalen door een dralend en passief Nederland. – door Shopie in 't Veld

De noodzaak voor een doorbraak in de discussie neemt toe. Met 27 lidstaten die elk met een veto besluiten kunnen blokkeren loopt de EU op steeds meer terreinen vast. En dat terwijl de Europese burger terecht een slagvaardig en demo-

cratisch Europa eist, of het nu gaat om terrorismebestrijding, het asiel- en migratiebeleid of een antwoord op de klimaatveranderingen. Om de stroperige besluitvorming te omzeilen, kiezen de regeringen steeds vaker voor achterkamertjes deals, waarbij nationale parlementen en het Europees Parlement het nakijken hebben.

En dat terwijl de uitdagingen talrijk zijn: Illegale immigranten verdrinken in de Middellandse Zee op weg naar Europa; China en India die Europa als economische grootmacht naar de kroon steken, een dramatische klimaatverandering die buiten het Witte Huis niemand meer kan negeren, mensenrechtenschendingen door CIA agenten op Europees grondgebied, brandhaarden in Darfur, Irak, het Midden Oosten en een tijdbom in Iran: Europa moet de middelen krijgen om slagvaardig en democratisch op te kunnen treden.

Het 'nee' in Nederland tegen de Grondwet is alles behalve een 'nee' geweest tegen Europa. Uit vele onderzoeken is gebleken dat veel 'nee' stemmers voorstanders blijven van Europese integratie, en vinden dat de grote vraagstukken van de 21^e eeuw alleen op Europees niveau beantwoord kunnen worden. Ondanks dat hebben de politieke partijen in Nederland Europa taboe verklaard en beperken zich tot wat ongefundeerd populistisch gefoeter over Oost-Europeanen of pleiten voor de afschaffing van de interne markt.

Dit in scherp contrast met Frankrijk, de andere "Nee" stemmer, waar de toekomst van Europa wél onderwerp is in de verkiezingsstrijd. Zo heeft Frankrijk nadrukkelijk een stem in het debat over de toekomst van de Grondwet. Het wordt tijd dat Nederland dit voorbeeld volgt.

De inbreng van Nederland moet

© Foto: Europees Parlement

niet bepaald worden achter de gesloten deuren van de formatiebesprekingen maar in een openbaar debat in de Tweede Kamer en in een intensieve samenspraak met alle geledingen van de maatschappij. Het is hoog tijd dat Nederland uit de kramp van verongelijkheid komt en weer als volwassen, verant-

woordelijke gesprekspartner mee aan tafel gaat zitten.

Europa gaat door, met of zonder Nederland. Als enige uitgesproken pro-Europese partij heeft D66 de verantwoordelijkheid om het voortouw te nemen. Het wordt tijd om Nederland terug te brengen in Europa.

de mening, opinies van en door D66-leden

Alexander

D66 is weer herkenbaar

"Drie zetels. Dat is te weinig voor een partij als D66," dacht ik toen ik de uitslag hoorde. Natuurlijk vochten we de hele campagne tegen lage peilingen, maar als je '3' op het scherm ziet verschijnen, doet het toch pijn. Al snel echter kwam ik uit bij een positievere gedachte. Het ergste lijkt achter de rug voor D66. De laatste weken van de campagne heb ik een duidelijke omslag waargenomen in de reacties van mensen. In de peilingen stegen ondertussen we van nul naar drie.

In al die plaatsen waar ik de laatste weken was, merkte ik dat D66 weer herkenbaar werd. En met die herkenning komt ook de waardering terug. Veel mensen aarzelden nu nog op 22 november en stemden uiteindelijk niet op D66, maar ze zouden het wel willen doen. Ze hadden het even met ons gehad door ons eigen geharrewar, door onduidelijkheid, niet door onze ideeën. Ik heb mezelf tot taak gesteld deze mensen weer terug te winnen. Dat gebeurt niet in een vloek en een zucht, maar het gaat gebeuren.

Het werk in de Tweede Kamer vind ik nog leuker dan ik had verwacht. Ik ben bijna tien jaar bestuurder geweest en vergeleken daarbij is het Kamerlidmaatschap een oase van vrijheid. Als ik de xenofobie van Wilders aan de kaak wil stellen, hoef ik er geen doekjes om te winden; als ik de bemoeizucht van de Christen Unie (CU) wil attaqueren, kan ik dat met scherpe bewoordingen doen. En als ik de betutteling van de Socialistische Partij wil ontmaskeren, dan hoef ik geen ministeriële voorzichtigheid in acht te nemen. Ik ben vrij om het onversneden D66-geluid te laten

klinken. Deze compromisloosheid zorgt voor een hernieuwde energie bij mij en voor een langzame terugkeer van vertrouwen bij de kiezers, lijkt het.

Nu de onderhandelingen tussen PvdA, CDA en CU over een nieuw kabinet serieuze vormen aannemen, komt het onderscheidende van D66 weer scherp naar voren. In Balkenende II zorgde D66 onder meer voor investeringen in onderwijs en natuur. Dat bleek direct toen we eruit stapten: de onderwijs en natuurbudgetten van Balkenende III waren lager. Er stond echter te veel tegenover, wat geen positief beeld opleverde voor de kiezers. Nu we zonder deze negatieve kant wel zaken voor elkaar krijgen, zoals een uitzendstop voor de 26.000, lijkt er een voorzichtige kentering op te treden in de waardering voor D66. Ik krijg van alle kanten te horen: "Ik herken D66 weer, als die goede club waar ik ooit op stemde." Dan zeg ik de laatste weken: "Op 7 maart is de eerste mogelijkheid om dat opnieuw te doen! Als u een groene provincie wilt met een duurzaam economisch beleid. En vooral ook als u wilt dat D66 in de Eerste Kamer zelfbeschikkingsrechten als abortus en euthanasie kan verdedigen."

© Foto: Brenda van Leeuwen

De weg naar boven

Wat een politiek jaar. Niet alleen voor de D66-ers in het oog van de camera's, maar ook voor u en mij.

Op verjaardagsfeestjes moest ik me al snel verdedigen nadat het woord "D66" gevallen was. "Jullie zijn overbodig, irrelevant of onvermogen". Vol passie werd onze partij aangevallen.

En dus begon iedere discussie over politiek, voor mij, met een ver-

ontschuldiging voor onze onhandigheid, wankelmoedigheid of andere falen. Waarna ik vanuit de verdediging probeerde uit te leggen waarom we toch nodig zijn.

Tegelijkertijd was elke concurrerende partij plots sociaal-liberaal. Femke Halsema publiceerde een

liberaal manifest. De VVD claimde het pad naar het midden. Zelfs Balkenende leek te flirten met een christelijk-sociaal-liberaal sausje. In deze drukte waren wij in staat onszelf keer op keer in de steeds kleiner wordende voet te schieten.

Het kan verkeren. Wie had ver-

wacht dat "sociaal-liberaal" ineens niet meer is wat elke partij wil zijn? Dat we weer moeten discussiëren over het behoud van euthanasie en abortus vrijheden? Dat bang rechts drie keer groter kan zijn dan verstandig midden? Dat men op links over elkaar heen buitelt in het vermijden van regeringsverantwoordelijkheid?

Was het tot voor kort verstikkend druk in ons verstandige midden, nu opent zich het speelveld en lijken tegenstanders weer meer op zichzelf en minder op ons. We hoeven niet meer met elkaar te strijden over de

kleine verschillen die ons onderling anders maken en hebben Alexander die in de media laat zien hoe het anders kan.

"Zo gewonnen, zo geronnen" leek jarenlang van toepassing op D66. Ik kijk uit naar een 2007 vol hervonden trots en de ommekeer, beginnend in de Provinciale Staten. En voor u en mij persoonlijk? Mogen wij op verjaardagsfeestjes weer minzaam in de aanval gaan met de openingszin: "Ik? Ik ben een D66-er".

Marty Smits, D66-er, Amsterdam

Frank

AFSCHEID NEMEN BESTAAT NIET

Democraten,

Zoals velen van u ongetwijfeld al weten, heb ik besloten om te stoppen als voorzitter van D66. Normaliter zou mijn periode begin 2008 aflopen maar door een aantal factoren word ik gedwongen een keuze te maken. Zo is mijn gemeente, het mooie Breukelen, betrokken bij een gemeentelijke herindeling. Als burgemeester en portefeuillehouder komt er dan erg veel op je af. De meningsvorming binnen de gemeenteraad is nog niet voltooid, de bevolking moet actief bij het proces betrokken worden en de "buren" hebben ook nog niet allemaal hun positie bepaald. Kortom, ik schaak op meerdere borden tegelijk. Op zich iets wat bij me past!

Maar ook D66 heeft recht op volledige aandacht. De afgelopen twee jaren heb ik veel tijd besteed aan mijn voorzitterschap. Dat was misschien niet voor iedereen even zichtbaar. Maar een partijvoorzit-

ter is bij uitstek de functionaris die juist ook achter de schermen opereert. En u mag best weten: het waren hectische tijden. Met een kleiner aantal gekozen bestuurders in het land staat een maximale

inzet van het bestuur en de partijvoorzitter onomstotelijk vast. In mijn functie van partijvoorzitter zal er het komende jaar een aantal zaken van mij gevraagd worden. Dit alles overwegende heeft bij mij

tot het inzicht geleid dat ik me niet maximaal zal kunnen inzetten. En dat betekent vervolgens keuzes maken. U zult begrijpen dat ik daarbij kies voor mijn functie als burgemeester en mijn rol als voorzitter neerleg.

Ik draag het stokje vol vertrouwen over aan een ander. Ik weet dat er genoeg enthousiaste Democraten zijn die het kunnen. Maar onderschat het niet. Het komende jaar wordt er veel gevraagd van de voorzitter. Als lid zal mijn betrokkenheid bij de partij uiteraard aan-

wezig blijven, al is het op een andere manier. Ik ben trots op de partij en alle leden die ik de afgelopen tijd beter heb mogen leren kennen. U gaat door en ik ga door. Tot ziens!

Frank Dales
Landelijk voorzitter

© Gemeente Breukelen

idee

sociaal-liberale kringen

Op zoek naar meer meningen en opinies? Lees dan het politiek wetenschappelijk magazine van het Kenniscentrum van D66, Idee. Dit blad verschijnt zesmaal per jaar onder verantwoordelijkheid van een onafhankelijke redactie. Het biedt een forum voor de ontwikkeling van het gedachtegoed van D66 en tevens voor een kritische ideeën- en gedachteswisseling. Door middel van beschouwingen, analyses en opinieartikelen wordt geprobeerd het denken binnen de partij te toetsen aan theoretische kritiek en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt tevens gepoogd relevante ontwikkelingen op de politieke agenda te zetten.

Voor € 35,- per jaar kunt u een abonnement nemen op het tijdschrift van het Kenniscentrum D66. Voor een abonnement op Idee stuurt u een e-mail aan info@d66.nl of belt u met 070 - 35 66 066. Voor studenten geldt een aantrekkelijke korting. Zij betalen slechts € 20,- per jaar. U kunt via bovenstaand telefoonnummer ook een proefnummer aanvragen. Zie ook: www.d66.nl/idee

Uw mening in de Democraat?

In 'de mening' vindt u bijdragen van leden van D66. De inhoud van deze artikelen zijn de persoonlijke meningen van de auteurs. Wilt u een bijdrage leveren aan 'de mening'? Mail uw mening/opinie over een actueel politiek onderwerp (met een maximale lengte van 300 woorden) naar democraat@d66.nl. De redactie houdt zich het recht voor om meningen te redigeren, in te korten of te weigeren. Zie de colofon voor de sluitingsdatum van Democraat 2/2007.

In de oppositiebanken
tijd voor onderhoud en herbezinning

26

Veranderingen en verbeteringen voor de leden van D66

Over de verkiezingsuitslag van 22 november 2006 is al veel gezegd en in dit artikel wordt er ook inhoudelijk niet verder op in gegaan. Dit gaat over de verbeteringen en de veranderingen die we de laatste jaren hebben voorbereid en die nu – mede om redenen van noodzakelijke vermindering van kosten – door het Landelijk Bureau worden doorgevoerd.

Van papier naar digitaal

Als we naar het afgelopen jaar terugkijken, moeten we vaststellen dat we u als lid vaak en misschien wel té vaak hebben lastig gevallen met papier op uw deurmat. Brieven van het bestuur en van het bureau, stembiljetten voor lijsttrekkerverkiezingen en later weer voor de volgorde van de kandidaten voor de Tweede Kamerverkiezingen. Nog eens een extra brief als er iets aan knikker was; dan weer stembiljetten vanuit uw afdeling of regio. Naast de hoge kosten kan een partij die milieu en duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan dat niet meer verantwoorden. Er is dan ook besloten om de papieren post tot het minimum te beperken en zoveel mogelijk digitaal aan de leden te sturen. In de wetenschap dat 96% van de Nederlanders toegang heeft tot internet en ook beschikt over e-mail, ligt deze stap voor de hand. Dat betekent dat we vanaf nu met u communiceren via de mail. We hebben van veel leden al een e-mailadres, maar lang niet van alle leden. We verzoeken alle leden dan ook met klem dit aan de ledenadministratie op te geven. Dat kan het beste via ledenadministratie@d66.nl. Wel graag even uw volledige gegevens opgeven, zodat we geen zoekplaatjes moeten oplossen. Wie zijn of haar e-mailadres niet aan ons bekend maakt, krijgt dan ook geen informatie meer. Dat klinkt u wellicht hard in de oren, maar als we hetzelfde serviceniveau willen handhaven, kan het helaas niet anders meer.

Er wordt inmiddels ook gewerkt aan keuzemogelijkheden voor de leden. Want we kunnen ons goed voorstellen dat niet alle leden steeds maar mails willen krijgen van de partij en dat andere leden

geen mail willen missen. U kunt als lid dus straks aangeven wat u wel en niet wilt ontvangen: de e-mail-service (wekelijkse nieuwsbrief), de Democraat, mailings van het bestuur, etc., etc. Daarnaast zijn er in campagnetijd altijd campagne-mails en lokale en regionale nieuwsberichten en we willen niets liever dan maatwerk leveren voor elk lid.

Intranet voor alle leden

De secretarissen van de afdelingen en de regio's maken al enige tijd gebruik van het intranet. Intranet is een gesloten website, waar alleen bevoegden op kunnen inloggen. U krijgt als lid een e-mail of een brief (ja, nog 1 keer op papier voor diegenen waarvan we geen e-mailadres hebben!) waarin uw inloggegevens staan vermeld. Via die inlogcode, die bestaat uit uw e-mailadres en een wachtwoord, kunt u uw eigen gegevens opvragen, controleren en aanpassen. Deze eigen gegevens worden digitaal verzameld en elke nacht verwerkt in de ledenadministratie. Als u dus iets heeft aangepast, kunt u de volgende dag controleren of het allemaal klopt!

U ontvangt binnenkort genoemde e-mail of brief met een volledige instructie.

Digitaal stemmen uitbrengen

Er zijn al veel pogingen gedaan om digitaal te gaan stemmen en iedere keer als we een stap hadden gemaakt, werden we ingehaald door de werkelijkheid van vervroegde verkiezingen, een extra congres, of iets dergelijks. Het digitaal stemmen komt nu echt dichtbij. Er is met man en macht geprobeerd om de voorverkiezingen voor de lijstvolgorde voor de Eerste Kamer nu al digitaal te doen, maar dat is

helaas net niet gelukt. Bij deze Democraat vindt u dus nog 1 keer uw stembiljet op papier. Dat gaat naar alle leden met stemrecht en als u bij deze Democraat dus geen stembiljet aantreft, betekent het, dat u de contributie voor 2006 (inderdaad, van vorig jaar!) nog niet heeft betaald.

Congres

In de afgelopen jaren hebben we steeds minimaal 2, maar ook vaak door bijzondere omstandigheden, 3 congressen per jaar gehouden. Dat trekt een enorme wissel op de partijorganisatie én op de financiële middelen. Het Landelijk Bestuur wil echter wel, dat de hoogte van de contributie, de activiteiten en de toegangsprijzen voor veel mensen behapbaar blijven. Er is dan ook besloten om in principe 1 congres per jaar te houden. Het bestuur stelt daar wel iets tegenover, want er is uitgesproken, dat de contacten tussen de leden en het bestuur de laatste jaren miniem is geweest en wil daarom meer inhoudelijke bijeenkomsten in het land gaan organiseren. Ook dat kost tijd, energie en geld. En dat wil het bestuur graag inzetten om in de komende jaren de contacten te versterken en eigenlijk nu al aan de slag te gaan om bij volgende verkiezingen, voor welk politiek orgaan dan ook, een stevige infrastructuur klaar te hebben staan. Op het eerstvolgende congres, dat op 12 mei aanstaande in Rotterdam gehouden zal worden (en dus niet op 10 februari!) zal het bestuur haar uitgewerkte plannen bekend maken.

Digitale Democraat

Ook de Democraat gaat bijna helemaal digitaal uitkomen, met uitzondering de Democraat die voorafgaand aan het congres altijd uitkomt; de zogenaamde 'congresdemocraat'. Hoe het er allemaal uit komt te zien blijft nog even een verrassing. Het is wel duidelijk dat er wordt gekozen voor een vorm, die voor iedereen gemakkelijk te openen is en die plezierig te lezen is.

Contributie en andere betalingen

Het verzenden en verwerken van acceptgirokaarten is vanuit de wereld van de banken sterk veranderd. Elke organisatie die ermee werkt wordt gedwongen om peperdure software aan te schaffen en ook de drukkosten van de kaarten zelf zijn torenhoog. Dat heeft het besluit om over te gaan naar goedkopere betaalwijzen versneld. Vanaf nu gaan we zo veel als maar enigszins mogelijk is de contributies innen via incasso's. Dat is gemakkelijk voor u als lid en het is efficiënt voor de organisatie. Er zijn gelukkig al veel leden die op die manier hun contributie betalen en dan ook het hele jaar door stemrecht hebben. We dringen er dan ook bij alle leden op aan om vanaf nu de machtiging in te vullen en zo de partij te helpen om onnodige kosten te moeten maken voor de inning van contributies. Die leden die nog geen incasso hebben ingeleverd hebben inmiddels een brief daarover ontvangen.

Vanaf 2005 betalen de congressgangers al op die wijze hun entreegeld en het werkt uitstekend. Ook voor abonneementen, bestellingen overige betalingen zullen we steeds een incassoformulier meesturen.

Tot slot

We realiseren ons terdege, dat er veel veranderingen tegelijkertijd op u als lid afkomen. Ook weten we dat grote veranderingen altijd gepaard gaan met kinderziektes, startproblemen, enzovoort. Op het Landelijk Bureau wordt met man en macht gewerkt aan een succesvolle uitrol van deze ambitieuze plannen. Dat neemt niet weg, dat er vragen zullen zijn, met name van uw kant. Er wordt een helpdesk ingericht om die vragen zo goed en snel mogelijk te beantwoorden. Maar ook onze bezetting is beperkt. We doen dan ook een beroep op alle leden om de vragen zoveel mogelijk per e-mail te stellen en soms geduld te hebben als het even niet veel sneller kan dan wij kunnen uitvoeren. Graag sluit ik af om alle leden, bestuurders, politici en alle andere vrijwilligers in de partij heel veel succes toe te wensen bij het mooie werk waar we allemaal zoveel tijd en energie aan besteden!

Aletta Hekker
Directeur Landelijk Bureau

Congres verschoven naar 12 mei

Het Landelijk Bestuur heeft in haar vergadering van 20 december 2006 besloten om het congres te verschuiven naar zaterdag 12 mei. Wellicht wordt het congres dan uitgebreid door de vrijdagmiddag/avond van 11 mei; dat wordt later, bij de definitieve vaststelling van de agenda besloten. Er zijn meerdere redenen waarom dit besluit is genomen.

Allereerst om inhoudelijke redenen. Het bestuur is op dit moment druk doende met het voorbereiden van structurele verbeteringen en veranderingen binnen de partijorganisatie. Dat is hard nodig. Niet alleen vanwege de teleurstellende uitslag van de verkiezingen van november 2006, maar ook daaraan voorafgaande verkiezingen. Om die veranderingen goed voor te bereiden heeft het bestuur meer tijd nodig. Gezien onze congresreglementen, zouden alle stukken al begin januari gepubliceerd hebben moeten worden en dat was te kort dag. Daarnaast: met de komende verkiezingen voor de deur lijkt het logisch om straks in mei terug te kijken op zowel de Tweede kamerverkiezingen als op de Provinciale Statenverkiezingen.

En over die verkiezingen gesproken: we moeten nu man en macht inzetten om de campagne voor te bereiden en te voeren. Dat kost tijd, inzet van mensen en geld. De tijd is kort; tussen 22 november en 7 maart 2007 liggen maar nauwelijks 100 dagen en dan is nog geen rekening gehouden met weekends, een kerstperiode en – reces! Ook inzet van mensen en geld speelt een cruciale rol. Het voeren van een campagne vraagt veel van mensen van de partij en het tegelijkertijd ook organiseren van een congres trekt een te grote wissel op de organisatie op dit moment.

Last but not least gaat het ook over de financiële middelen. Een congres kost geld. Veel geld. In de toekomstplannen zoals die nu worden voorbereid door het bestuur komt ook het besluit om het aantal congressen te beperken tot één regulier congres per jaar. Voor 2007 is dan begin februari zeker niet de uitgelezen periode en lijkt zaterdag 12 mei de beste datum voor dit jaar.

Namens het Landelijk Bestuur
Aletta Hekker,
directeur landelijk bureau

Brinkhorst hoogleraar in Leiden

Oud-minister Laurens Jan Brinkhorst gaat per 1 november als hoogleraar internationaal en Europees recht aan de slag bij de Universiteit Leiden. Het D66-kopstuk (1937) wil "zijn verworven kennis overdragen aan een nieuwe generatie".

De Universiteit Leiden is vertrouwd terrein voor Brinkhorst: hij studeerde er rechten en werkte er tussen 1961 en 1967 onder meer als directeur van het Europa-instituut. Tussen 1992 en 1999 bekleedde hij er de leerstoel internationaal milieurecht. Leiden was niet zijn enige academische broodheer. Van 1967 tot 1973 was hij hoogleraar Europees recht aan de Rijksuniversiteit Groningen, en in 2002 en 2003 was hij actief bij de Universiteit van Tilburg.

Boele Staal stopt na negen jaar als commissaris van de koningin in de provincie Utrecht.

Wat is voor u het hoogtepunt in die periode geweest?

Niet zozeer een hoogtepunt van één moment. Ik heb energie gestopt in het aan de kaak stellen van de bestuurlijke "spaghetti". Ik hoop van ganser harte dat er in de kabinetsformatie voorstellen terecht komen waardoor het bestuur van de Randstad verdund wordt, door opschaling van gemeenten en verdeling van taken tussen gemeenten en een Randstadbestuur. Vooral ook nodig om een echt Groene Hart beleid te kunnen waarmaken.

In welke staat laat u de provincie achter?

Naar ik hoop met een wat zakelijker aanpak van problemen. Burgers willen oplossingen in plaats van concurrerende besturen.

Heeft u op uw werk een D66-stempel kunnen zetten?

Allereerst door het D66 "pragmatisme", als ook door niet uit te gaan van of "linkse" of "rechtse" politiek. Milieu en Landschap, als ook rechtvaardige woonverdeling waren speerpunten.

Hoe kijkt u momenteel tegen de staat van de partij aan?

Begin van de weg omhoog. Tussen de 10 en 15 zetels zijn er voor progressieve liberale politiek. We hebben geleerd dat je geen eenzijdig accent moet leggen op bestuurlijke vernieuwing. Dat is niet genoeg. En we moeten het (vervelend woord) machtsspel beter spelen.

Gaat u zich nog inzetten voor de verkiezingscampagne?

Altijd bereid. Zeker nu ik mij kandidaat heb gesteld voor de Eerste Kamer.

Thom de Graaf burgemeester

Thom de Graaf is maandag 8 januari jongstleden geïnstalleerd als burgemeester van Nijmegen. De Graaf volgt Guusje ter Horst op, die in 2001 aan haar werk in de Gelderse stad begon. De D66-er treedt met zijn functie in de voetsporen van zijn vader, die van 1968 tot 1977 burgemeester was in Nijmegen.

de partij, nieuws van de D66-afdelingen, regio's en de landelijke partijorganisatie

Op 7 maart zijn de verkiezingen voor de Provinciale Staten. De lijsttrekkers namens D66 in de twaalf provincies stellen zich hieronder kort voor.

Drenthe, Peter Sluiter

"In de afgelopen periode ben ik met veel plezier statenlid geweest. Dat komt vooral omdat ik heb ervaren hoe we met een kleine, maar goed samenwerkende (steun-) fractie in staat zijn geweest om het D66-geluid in de Staten van Drenthe helder en succesvol te laten klinken. Mijn persoonlijke drijfveer om lijsttrekkerschap te zijn is dat ik politiek zodanig boeiend vind dat ik er actief aan wil deelnemen. Ik houd er niet van om langs de kant te staan. Daarnaast wil ik onder de huidige, voor D66 moeilijke, omstandigheden mijn steentje bijdragen aan een zo goed mogelijke verkiezingsuitslag."

Flevoland, Tom Stroobach

"Soms heb je een prikkel nodig. Voor mij was dat de kabinetscrisis. Wat mij blijft verbazen zijn de electorale gevolgen. Het is tenslotte niet niets als je zoals Verdonk, een politieke verklaring afdwingt die juridisch gezien niet nodig is en daarmee de integriteit van de Nederlandse Staat te grabbel gooit; en het is zeker geen sinecure als blijkt dat de bekende druppel door de Minister-president zelf in de emmer wordt gemikt omdat hij even vergeet te jokken. Het verbaast me niet alleen maar verontrust me ook zeer dat integere politiek wordt gestraft en gesjoemel wordt beloond. Daar hebben we als D66 nog een forse opdracht te vervullen."

Fryslân, Johan Sieswerda

"Sedert de laatste gemeenteraadsverkiezingen ben ik de enige overgebleven volksvertegenwoordiger van D66 in Fryslân. Op grond van de landelijke verkiezingsuitslag en de verhoogde kiesdrempel wordt het behoud van de Friese statenzetel niet een volstrekt onmogelijke maar wel een bijzonder moeilijke opgave."

De koers zal links-progressief zijn, met de nadruk op kwaliteit. De drie kerndoelen van onze verkiezingscampagne zijn: kwalitatief goed onderwijs, duurzaamheid en bestuurlijke vernieuwing. Het burgerinitiatief en het referendum hebben wij al in Fryslân! Daarnaast willen wij een betaalbaar en goed afgestemd openbaar vervoersysteem. Ik blijf onverkort tegen een noordelijk landsdeel en gaswinning in de Waddenzee."

Gelderland, Martijn Leisink

"Hooguit twee zetels in de peiling, maar wel veertig kandidaten op de lijst. Zo veel enthousiasme in Gelderland is een meer dan uitstekende basis om de verkiezingen in te gaan. Idealiter hoef ik de lijst niet eens te trekken. Idealiter word ik juist flink in de rug geduwd door kandidaten die nog veel harder vooruit willen dan ik. Dan kan op 7 maart afgerekend worden met drie kleurloze coalitiepartijen. Hun politieke profiel hebben ze al lang ingehuuld voor een plaatsje in de macht. De verkiezingen zijn voor hen meer een formaliteit. Dat lijkt me voldoende drijfveer, niet?"

Groningen, Piet de Vey Mestdagh

"Wat is er nu leuker dan mee te mogen besturen in een provincie die alles heeft; Groningen dus. Een provincie met de Centrumstad van Noord-Nederland. Een bruisende Hoofdstad met 40.000 studenten, zware industrie, dienstverlening, ict, maar ook de echte werkelijk gevarieerde natuur, ruimte en rust zijn er rijkelijk aanwezig. Bij dat besturen mag ik dan ook nog eens de individuele ontplooiing van mensen als uitgangspunt nemen. Daarvoor wil toch iedereen de lijst trekken."

Limburg, Paul Wessels

"Geef de [Lim]burger een stem
Een doener tussen en met de mensen, die zeggenschap organiseert voor "hoog- en laagvliegers".

Zonder getob, niet te braaf, voorop, burgers het stuur weer zelf in handen geven.

Zichtbaar en tastbaar laten zien en voelen, dat iedereen er even veel toe doet.

Niet "zij en wij" maar "zij aan zij" met mensen met een kleurtje, homo's, minder rijken, ouderen en burgers met beperkingen.

Mens- en natuurgerichte D66-ers, doorverbonden met inwoners van dorpen, steden en wijken, maar ook doorverbonden met "die van ons in Europa en Den Haag!"

Dag Limburgers, Dag Sophie, Hoi Alexander!"

Noord-Brabant, Marusjka Lestrade

"Eerst nadenken voordat er wat geroepen wordt, de vrijheid om er een afwijkende mening op na te houden, altijd geïnteresseerd in innovatie, verandering en nieuwe manieren om problemen aan te pakken en op te lossen. Dat zijn wel zo'n beetje de kenmerken van een rechtgeaarde D66-er die er bij mij ook in zitten. De drijfveren om voor PS de verkiezingen in te gaan? Ik vind Brabant gewoon een geweldige plek om te wonen en provinciale politiek heeft net dat abstractieniveau dat me aanspreekt. Ik heb het nu vier jaar gedaan en denk dat het goed is voor D66 en Brabant als dat gecontinueerd wordt."

Noord-Holland, Joke Geldhof

"Eerst statenlid, dan fractievoorzitter en nu lijsttrekker in Noord-Holland. De inzet? 3 zetels! Groen, eigenzinnig en duurzaam gaan we de kiezers in stad en land verleiden op D66 te stemmen. Wapenfeit is dat onze D66 gedeputeerde keihard getrokken heeft aan goede en toegankelijke natuur en landschap in en om de steden. Zonder die longen kan een stad niet ademen. Binnen 10 minuten moet je een koe in de ogen kunnen kijken. Tegelijkertijd stimuleren we een gezonde economie: kennis, onderwijs, duurzaamheid en innovatie. Zo'n samenleving wil ik overdragen aan toekomstige generaties. Wie D66 stemt, stemt niet louter rationeel, maar vooral met zijn hart."

Overijssel, Marjo de Greef

"Zodra je waarde toekent aan CO2-reductie maak je winnaars van innovatieve mensen. Die koppeling tussen milieu, economie, kennis en innovatie wil ik graag maken in Overijssel. Hoewel ik meer zie in een kennissamenleving dan alleen kenniseconomie. Dit gaat ook over kennis van mensen over elkaar. Om kloven tussen diverse bevolkingsgroepen te kunnen dichten moet onbekend bekend worden, en onbegrip begrip. Dit is niet eenvoudig omdat de samenleving steeds meer geïnteresseerd lijkt in verzinzen dan in feiten. Het is aan D66 om de juiste feiten naar boven te halen en op basis daarvan te beslissen. Kortom: eerlijk, genuanceerd en integer politiek voeren. Daar ga ik voor in Overijssel."

Utrecht, Ralph de Vries

"Vier jaar intensief statenwerk smaakt naar meer: het lijsttrekkerschap! Ik wil niet slechts vergaderen in de ivoren provincietoren, maar burgers én D66 afdelingen - óók daar waar geen lokale D66-vertegenwoordigers meer zijn - actief opzoeken: contact leggen én onderhouden. Op basis van drie heldere speerpunten: leefomgeving, samenleven en bereikbaarheid, kiest D66 voor groen en groei in de provincie Utrecht. Ik ga voor een eigenzinnige, kritische en vooruitstrevende fractie die het beste van D66 in deze provincie inzet om dat unieke D66-geluid luid en helder te laten klinken in de Utrechtse statenzaal."

Zeeland, Rob van Eijkelenburg

"Met een beetje ervaring als voorzitter van D66 in Den Bosch/ Rosmalen en Walcheren en 4 jaar ervaring als fractievoorzitter (dat ben je al gauw bij D66...) in de gemeenteraad van de Zeeuwse hoofdstad ga ik, met een club goede mensen, de kar trekken voor de Statenverkiezing in Zeeland. We willen de woonfunctie van Zeeland versterken en de economie rond wonen, zorg, energie, recreatie en toerisme uitbouwen. Dat vraagt keuzes en D66 zal onorthodox de effecten van het uitblijven van keuzes in Zeeland schetsen. In de campagne en in de Staten!"

Zuid-Holland, Geertjan Wenneker

Er is veel werk te doen in de provincie Zuid-Holland! Zo moet de provincie Zuid-Holland een voortrekkersrol spelen in de discussie over de klimaatverandering. De provinciale bestuurslaag moet zich actiever inzetten voor initiatieven op het gebied van bijvoorbeeld duurzame energie. Zuid-Holland loopt als een van de eersten de kans het slachtoffer te worden van de zeespiegelstijging.

Voor deze zaken zal D66 zich in Zuid-Holland in de komende campagne en Statenperiode heel hard in gaan zetten. Dit kunnen wij niet alleen, maar daar hebben we de hulp nodig van alle Zuid-Hollandse leden zich actief in te zetten in de campagne! D66 maakt het verschil!

de partij, nieuws van de D66-afdelingen, regio's en de landelijke partijorganisatie

Last van de interne partijregels? Doe dan mee!

Het Landelijk Bureau ontvangt regelmatig opmerkingen over de onwerkbaarheid van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement (SHR). Ook aanvullende reglementen als de dispensatieregeling zorgen in regio's en afdelingen soms voor problemen. De opmerkingen variëren van onduidelijkheid over de te volgen procedures bij de gemeenteraadsverkiezingen tot de vraag of een half jaar lidmaatschap niet te kort is voor een kandidaat-kamerlid.

Het Landelijk Bestuur heeft daarom onlangs een tijdelijke commissie ingesteld, die het SHR en de aanvullende reglementen onder de loep gaat nemen. Deze Commissie herziening SHR, onder voorzitterschap van voormalig LB-lid Wilfried Derksen, heeft de intentie om het congres van 12 mei 2007 voorstellen voor te leggen voor efficiëntere en effectievere interne partijregels.

Al eerder werden afdelingen, regio's, platforms, partijorganen en partijcommissies per E-mail om input gevraagd. Als u als 'gewoon' lid ook knelpunten signaleert in onze partijregels, dan horen we dat graag.

Wij stellen de volgende eisen aan uw wensenlijstje:

- Inhoud wens (duidelijk weergegeven)
- Vermelden van het desbetreffende artikelnummer
- Argumentatie voor de wens
- Voorstel voor de nieuwe tekst van het artikel

In verband met de verwerking van de reacties tot een eenduidig voorstel op het congres zien wij uw reactie wel graag **uiterlijk** op 15 februari 2007 tegemoet via het emailadres CommissieSHR@d66.nl

D66 in Mali

Dennis Hesseling, voormalig bestuurslid van het IDI, is in januari naar Mali geweest om de lokale partijen te helpen met het opzetten van een strategisch nationaal plan. Mali staat op de Human Development index van de VN op plaat 174 van de 177. Het Netherlands Institute for Multiparty Democracy, waar D66 ook een actieve rol in speelt, organiseert de hulp aan Mali. Oud-voorzitter van de programmacommissie, Joris Backer, heeft vorig jaar in een bezoek al een eerdere bijdrage geleverd.

Patrick Poelman is de enige D66-er die lid is van het college van gedeputeerde staten, in Noord-Holland.

Veel mensen denken dat u stopt als lid van het college van gedeputeerde staten. Wat is voor u het hoogtepunt in die periode geweest?

Deze vraag berust op een misvatting. Joke Geldhof is onze lijsttrekker, en ik ben de kandidaat voor de volgende collegeperiode. Hoogtepunten: Water en Landschap zijn mooie portefeuilles. Echt hoogte-

punt is dat de noodzakelijke verbetering van de verbinding tussen Almere en Schiphol (A6/A9 in het jargon) wordt gerealiseerd langs bestaande wegen, het landschap nabij het Naardermeer blijft gespaard, geluid en stof in Amsterdam Zuidoost wordt aangepakt. D66-thema bij uitstek. Bovendien wordt De Groene Uitweg

uitgevoerd, recreatieve verbindingen vanuit de stad naar het platteland, agrarische structuur, natuurontwikkeling. De financiering is rond.

In welke staat laat u de provincie achter?

Ik laat de provincie niet achter. Mijn werkwijze is dat ik zoek naar

mogelijkheden om partijen te verbinden. Ik ben niet zo van de gestampde pot, met veel geweld standpunten doordrukken is niets voor mij. Dat heeft gewerkt. We zijn zichtbaar rond de Waddenzee en in 't Groene Hart. Ik heb een commissie mogen voorzitten die de problematiek van het buitendijks bouwen langs de Nederlandse kust tot een

oplossing heeft gebracht. Het Nationaal Landschap Laag Holland is er gekomen, dat soort dingen.

Heeft u in uw werk een D66-stempel kunnen zetten?

Dat denk ik wel. Wij zijn immers de partij voor het milieu, natuur en landschap. Met Joke Geldhof en de andere kandidaten laten wij zien dat D66 in het college goed is voor die onderwerpen in Noord-Holland.

Hoe kijkt u momenteel tegen de staat van de partij aan?

Ik kijk liever niet tegen de staat van de partij aan, wij werken hier keihard aan de staat van de partij, dat lijkt ons nuttiger.

Gaat u zich nog inzetten voor de verkiezingscampagne?

JA!

Lijsttrekkers voor Provinciale Staten gekozen! Campagne kan beginnen.

WOENSDAG 7 MAART 2007 VERKIEZINGEN PROVINCIALE STATEN

Inmiddels hebben alle regio's hun lijsttrekker gekozen. Tevens hebben we goede en goedgevulde kandidatenlijsten! Gerard Schouw is benoemd tot campagneleider en er wordt nu hard gewerkt aan het formeren van het campagne team. De lijsttrekkers en campagneleiders zijn al bij elkaar gekomen en er wordt enthousiast gewerkt aan een goede campagne.

Het is van groot belang dat alle regiobesturen, campagneleiders en lijsttrekkers enz. goed bereikbaar zijn. Dus zorg er voor dat alle gegevens (emailadres en 06 nummer) op de Regiowebsites en bij de ledenadministratie bekend zijn.

Het tijdschema ziet er als volgt uit:

Op dinsdag 26 december 2006 moet de definitieve kandidatenlijst uiterlijk zijn opgemaakt. Uiterlijk zaterdag 30 december 2006 moeten de zogenaamde H3-1-formulieren bij het Landelijk Bureau zijn ingeleverd (gemaild) voor de indiening van de kandidatenlijst op de dag der kandidaatstelling, 23 januari 2007. In de eerste week van januari worden de H3-1 formulieren, ondertekend retour gezonden. In de week van 15 januari 2007 vinden de proefindieningen van de kandidatenlijsten plaats. Neem voor vragen hierover contact op met het hoofdstembureau.

Voor nadere informatie van het Landelijk Bureau kunt u contact opnemen met Lars Nanninga l.nanninga@d66.nl

Democraat is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66.

Fotografie: André van de Bosch, tenzij anders vermeld
Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer

E-mail: democraat@d66.nl

www.d66.nl/democraat

ISSN: 0167-0034

Landelijk Bureau D66

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag

Bezoekadres: Laan van Meerdervoort 50, Den Haag

Telefoon: 070 - 356 60 66 Fax: 070 - 364 19 17

info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens: ledenadministratie@d66.nl of per brief via bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat. Opzeggen van het partijlidmaatschap dient schriftelijk te geschieden per e-mail, post of fax.

Gedrukt op Reviva Offset 100% recycled papier

de politiek

De laatste maanden beheerst Wilders de politieke discussie. De media kunnen er maar geen genoeg van krijgen. Wilders wil met scherp schieten op Marokkaanse hooligans. Wilders wil de koran verbieden. Wilders wil Nederland 'de-islamiseren'. En hop, daar gaan we weer.

Wie is voor, wie is tegen.

Lees meer op pagina 2

De Tweede Kamer bijt nu al een tijdje in het zand over de kwestie Irak. Keer op keer is er geen meerderheid voor een onafhankelijk onderzoek naar de beweegredenen van Balkenende II om de inval in Irak van 2003 te steunen.

Lees meer op pagina 3

Sophie in 't Veld: "Inderdaad, ik heb van alles en nog wat te verbergen. Dat hebben we allemaal en dat is ook prima zo. Mensen hebben recht op privacy en op hun geheimpjes."

Lees verder op pagina 3

de mening

In Nederland zijn er zo'n 100.000 werkende 65-plussers. Doorwerkende ouderen bieden een antwoord op de toenemende arbeidskrapte en toekomstige vergrijzing. Vooral in de zorg en in het onderwijs dreigen grote tekorten. 65-plussers kunnen dit voor een deel opvangen, maar dan moet er snel iets veranderen. Want de arbeidsmarkt voor ouderen zit muurvast.

Lees meer op pagina 5

Op 15 oktober jl. vond er een debat plaats in Utrecht over de eventuele verlenging van de missie naar Uruzgan.

Een verslag van deze avond vindt u op pagina 4.

de partij

Ledenmanager is trouwens een raar woord, want geen D66'er wil zich laten managen en al helemaal niet door mij. Lijkt me. Maar de roep om structuur, ondersteuning en aanmoediging wordt hier op het Landelijk Bureau wel gehoord.

Arjan Kleuver over zijn functie als ledenmanager op pagina 6

het congres

Hier vindt u alle informatie over het D66 najaarscongres in Nijmegen.

Wij hopen u te zien op vrijdagavond 16 november en zaterdag 17 november in Nijmegen.

Meer informatie op pagina 7

Balkenende IV kiest voor stilstand

Foto: ANP

D66 voert nu een klein jaar oppositie in de Tweede Kamer. De Algemene en Financiële Beschouwingen zijn achter de rug en naar mijn idee zitten we stevig in het zadel. En al hebben we drie zetels, toch kunnen we wel degelijk iets betekenen in de politiek.

Er is namelijk ruimte voor het liberale gedachtegoed, zeker nu de VVD de vrijzinnig liberale beginselen vergeet lijkt te zijn en vooral bezig is met interne problematiek. Onder invloed van onder andere de elfde september, de moord op Theo van Gogh en de populariteit van Wilders is de VVD geradicaliseerd in haar opvattingen over moslims. Kennelijk gelden grondbeginselen als vrijheid van godsdienst niet meer voor deze groep.

Andere wapens

De irrationaliteit van Wilders in het integratie- en migratiedebat gijzelt niet alleen de VVD, maar ook de regering. Tegenwoordig praten we vooral over de randverschijnselen van de integratie, zoals de hoofddoek, de handdruk en de boerka. Dat leidt af van kwesties die er echt toe doen in Nederland, Europa en de wereld. Het debat wordt gedomineerd door bijzaken. Dat komt ook doordat Nederland zoekende is naar een richting. Aan het einde van de vorige eeuw hadden we nog het idee dat Nederland af was. Daarna zijn we door tal van onzekerheden ontuchtend. We kunnen zomaar weer in een economische crisis raken. Terrorisme en de oorlog ertegen worden met andere wapens uitgevochten. De staat dringt steeds verder door in het

privéleven van mensen. Dit alles maakt mensen onzeker over de toekomst.

Hierop hoort een sterk antwoord te komen van de politiek, maar dat mis ik bij dit kabinet, dat zich laat meeslepen in debatten over kleine kwesties. Bijvoorbeeld over vragen als: heeft nationaliteit iets met loyaliteit te maken? Bij die gelegenheid had ik trouwens van Balkenende en het kabinet willen horen: "nationaliteit en loyaliteit hebben niks met elkaar te maken. En als Wilders de koran wil verbieden moet de premier direct met een reactie komen en zeggen: "dat doen we hier niet." Dan geef je een stevig signaal af.

Lapmiddelen

Intussen wordt een echt debat over integratie niet gevoerd. De enige maatregelen waar het kabinet tot nu toe mee kwam zijn positieve discriminatie en anoniem solliciteren. Het standpunt van D66 blijft onveranderd. Je geeft immigranten een kans Nederland te worden door hen als individuen en niet als een geloofsgemeenschap te benaderen. Je moet hun de grondrechten voorhouden die Nederlanders hebben, zoals gelijkberechtiging van man, vrouw en homo en de vrijheid

van meningsuiting, godsdienst en onderwijs. Dat is effectiever dan al die repressiemaatregelen, die mensen alleen maar het gevoel geven hier niet welkom te zijn.

Tijdens de Algemene Beschouwingen nam premier Balkenende gelukkig eindelijk afstand van de uitlatingen van Wilders. Toch mis ik bij premier Balkenende en dit kabinet echt leiderschap. Ze zijn vooral bezig met lapmiddelen voor problemen, maar niet met beleid dat echt gericht is op de toekomst. Neem nou de AOW. D66 pleit voor een gefaseerde verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd naar 67 jaar, wat volgens het Centraal Planbureau de beste oplossing is om de AOW in de toekomst betaalbaar te houden. Wat doet dit kabinet? Dat komt met de Bos-belasting, die ingevoerd wordt in het jaar van hun vertrek. Voor het werkt zijn we een paar honderd uitvoeringsambtenaren en een enorme administratieve last verder, terwijl deze maatregel heel weinig oplevert.

Hetzelfde geldt voor het ontslagrecht. De starre arbeidsmarkt moet worden geflexibiliseerd om gelijke kansen te creëren, maar het kabinet schrikt hiervoor terug, omdat het zich te veel gelegen laat liggen aan de gevestigde belangen. Het kabinet is tegen, omdat de vakbeweging tegen is. D66 bepaalt haar eigen agenda en is bereid de maatregelen te nemen die nodig zijn, al zijn die misschien niet populair. Ook op de woningmarkt kiest Balkenende IV voor stilstand. Er komt geen liberalisering van de huurmarkt en geen beperking van de hypotheekrenteaftrek. Dit kabinet geeft starters op de woningmarkt geen kans!

Genoeg te doen

Het onderwijs is ook zo'n vraagstuk waarbij de coalitie de andere kant opkijkt. Twintig procent van de leraren is onbevoegd en dat percentage stijgt. Leerlingen krijgen te weinig les en scholen proberen dat door noodgrepen te camoufleren. Wat is de maatregel van dit kabinet? Gratis schoolboeken. Fijn voor de ouders, maar het onderwijs wordt er niet beter van. Het kabinet zou moeten investeren in een verhoging van de lerarsalarissen, dat verbetert de kwaliteit van het onderwijs wel.

Nee, dit kabinet maakt zich liever druk over het aantal koopzondagen, dat aan banden moet worden gelegd, terwijl in de wet is vastgelegd dat gemeenten en winkeliers dat onderling regelen. Het zegt dat het de kloof tussen politiek en burger kleiner wil maken, maar weigert vervolgens een parlementair onderzoek te doen naar de besluitvorming rondom de politieke steun van de oorlog in Irak. En al geeft een meerderheid van de bevolking aan een referendum te willen over het Europese Verdrag, het kabinet besluit dat het er niet komt.

Er is dus genoeg te doen voor D66. Wij moeten tegenwicht bieden aan dit kabinet, dat een cultuur creëert, waarin een van bovenaf aangestuurd collectief bepaalt wat goed voor ons is en hoe we ons leven moeten leiden, maar tegelijkertijd weigert problemen echt aan te pakken.

Alexander Pechtold,
fractievoorzitter Tweede Kamer

de politiek, het nieuws van de D66-fracties in Den Haag en Brussel

Wilders leidt af

De laatste maanden beheerst Wilders de politieke discussie. De media kunnen er maar geen genoeg van krijgen. Wilders wil met scherp schieten op Marokkaanse hooligans. Wilders wil de koran verbieden. Wilders wil Nederland 'de-islamiseren'. En hop, daar gaan we weer. Wie is voor, wie is tegen. Het politieke en maatschappelijke debat floreert op de luchtballonnen van dit kamerlid, die inderdaad opvallend en provocerend zijn. Maar verdienen ze de aandacht die ze krijgen?

Ze maken geen enkele kans uitgevoerd te worden. Het enige effect dat zijn uitlatingen zullen hebben is dat ze de sfeer in Nederland bederven, groepen mensen tegen elkaar opzetten. En dat we in het buitenland spraakmakend zijn, opnieuw in negatieve zin.

De fascinatie voor Wilders leidt af van de grote problemen, zoals in het onderwijs. Twintig procent van de leraren is onbevoegd en dat percentage stijgt. Leerlingen krijgen te weinig les en scholen proberen dat door noodgrepen te camoufleren. Ze rekenen pauzes mee als lesuren; voeren schoolreisjes op als 24 uur

les per dag en een schoolfeest geldt als lestijd. Er hebben zich vorig jaar in Nederland twee studenten gemeld voor de lerarenopleiding natuurkunde. Van de laatste lichtingen eerstegraads leraren in de exacte vakken is vrijwel iedereen het onderwijs uitgestroomd naar het bedrijfsleven.

Achterwijk van Europa

We doen onze jongeren enorm tekort. Als we zo doorgaan, zal de volgende generatie de competenties ontberen om een kans te maken op de Europese arbeidsmarkt. Bedrijven zullen hun heil zoeken in landen met een hoger opgeleide bevolking. Denk niet dat het onze tijd wel zal duren. Het examenniveau van het VWO is de laatste zeven (!) jaar elk jaar gedaald. Nederland verandert in de achterwijk van Europa, als we niets doen.

Toen het televisieprogramma Zembla deze feiten nog eens aan het licht bracht bleef het stil. Terwijl het een rel waard is, zou je zeggen. Zouden we langzamerhand immuun raken voor de dramatische omstandigheden in het onderwijs? Mijn voorstel bij de Algemene Beschouwingen om goed presterende leraren beter te belonen kreeg geen meerderheid.

De coalitie had andere prioriteiten, zoals financiële ondersteuning van de visserij!

De noodklok

De coalitie is bezig met de korte termijn. De volgende generatie is voor het kabinet ook letterlijk de volgende generatie. De zorglasten stijgen de komende decennia met 20 miljard, net als de vergrijzinglasten. Ons sociale stelsel komt daarmee onder druk te staan. Rapporten van het IMF, de OESO, het Centraal Planbureau, de Raad van Economische Adviseurs, de Raad van State, luiden de noodklok. Zij dringen aan op hervormingen.

Wat doet het kabinet? Het kabinet kijkt weg, terwijl het vrome woorden spreekt over 'het dak repareren als de zon schijnt.' Het kabinet begroot te optimistisch, rekent zich rijk aan een economische groei die er wellicht nooit komt. Het sluit de ogen voor de gevolgen van de kredietcrisis die kan uitgroeien tot een fullblown economische crisis.

Het kabinet is bezig met de korte termijn. Het kabinet wil ook graag iedereen te vriend houden. Er zou geen draagvlak zijn voor een gelei-

delijke verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd, want de vakbeweging is tegen. Ja, dat was het argument van de minister-president tegen ons pleidooi deze hervorming in gang te zetten. Geen draagvlak, want de vakbeweging is tegen. De vakbeweging serieus nemen, daar ben ik zeer voor. Maar we zijn ver van huis als we niets meer ondernemen als de vakbeweging tegen is. Waar blijft het primaat van de politiek? Waar blijft de ambitie om mensen te overtuigen?

Nek uitsteken

Laten wij, D66'ers, onze eigen agenda blijven bepalen, los van welke belangen dan ook. Ons niet laten leiden door angst. Handelen, of beter gezegd, niet-handelen, uit angst voor ruzie met welke belangengroepering dan ook, of uit angst voor de kiezer. Daarmee oogst je op den duur geen applaus. Angst verlamt, leidt tot stilstand.

We staan op een tweesprong. Kiezen we de veilige kant, met hier en daar wat pappen en nathouden, zodat het huis nog wel een tijdje meegaat, maar het echte onderhoud niet hoeft te worden aangepakt. Of steken we onze nek uit en zadelen we de volgende bewoners niet op met verborgen gebreken.

Twintigers en dertigers hoef je niet meer te overtuigen dat onze woningmarkt alleen bestaande rechten beschermt en nieuwkomers frustreert en daarom moet worden aangepakt. Deze generatie hoef je ook niet meer te overtuigen dat langer werken een must is. Ze hopen wel dat ze er niet alleen voor hoeven op te draaien, voor de betaalbaarheid van de oude dag. Ze vragen terecht om solidariteit met hun generatie. Laten wij ze die geven.

Concurreren met Havard

Over twintig jaar kan Nederland weer een florerende kenniseconomie zijn. Ambitieuze mensen uit de hele wereld dromen ervan op dit kleine stukje Europa het beste uit zichzelf te halen. Nederland kan het centrum van een Europese Engelstalige cinema zijn en de inter-nethoofdstad van de wereld. Tegen die tijd is er in ieder geval één universiteit die kan concurreren met Harvard, Yale en Princeton.

Is dat geen aanlokkelijk perspectief? En is een discussie over de weg daar naar toe niet boeiender dan over een verbod van de koran?

Alexander Pechtold,
fractievoorzitter Tweede Kamer

“Nederland als avontuurlijkste jongetje van de klas”

Op 1 juni 2005 vond het referendum over de Europese Grondwet plaats. Nederland stemde in meerderheid 'Nee'. D66-Kamerlid Boris van der Ham was een van de indieners van de wet die het referendum mogelijk maakte en schreef onlangs 'Voortrekkers & Baanbrekers, twee jaar na het referendum'. Daarin een persoonlijke en kritische terug- en vooruitblik op Nederland, het referendum en Europa.

Ben je nog steeds gelukkig met het referendum van 2005?

"Ja, en nog steeds in groeiende mate. Voor 2005 was er verontrustend weinig debat met burgers over de toekomst van Europa. Zelfs in de Tweede Kamer was de EU een non-issue geworden. Het referendum was misschien een bot middel, maar het heeft dat definitief opengemaakt. De automatische piloot is niet meer de bestuurder van het debat over Europa."

Wat kunnen we twee jaar na dato nog leren van het 'Nee'?

"De belangrijkste les is dat de Europese landen zich beter aan de eigen afspraken moet houden. Veel Nederlanders zijn namelijk niet tegen de ambities van Europa, maar zijn wel teleurgesteld geraakt in de grote regelmaat waarmee gemaakte afspraken niet werden nagekomen. Neem nu afspraken over de euro. Die waren op papier stevig, maar eind 2003 wilden Frankrijk en Duitsland ze afzwakken. Dat heeft de argwaan tegen Europa toen sterk gevoed. Mensen dachten: waarom zouden we nieuwe afspraken steunen, als ze de oude ook al niet nakwamen. Ik begrijp dat wel."

De SP en de PVV willen juist een minder ambitieuze EU.

"Vooral van de SP verbaast me dat. Juist zij hebben vaak kritiek op het buitenlands beleid van Amerika. Terrecht. Maar het enige wat je daar aan kan doen is om met de Europese landen samen als 'redelijk alternatief' voor Amerika op te treden. Met meer oog voor milieu, arme landen en een ander soort militair gedrag. Daar is juist wel draagvlak voor. Ook de nieuwe afspraken rond klimaat en schone energie hebben steun, ook onder 'nee'-stemmers. Maar gaat Europa die fraaie doelstellingen halen? Ook hier dreigt opnieuw teleurstelling als de Europese landen niet harder worden afgerekend op resultaten."

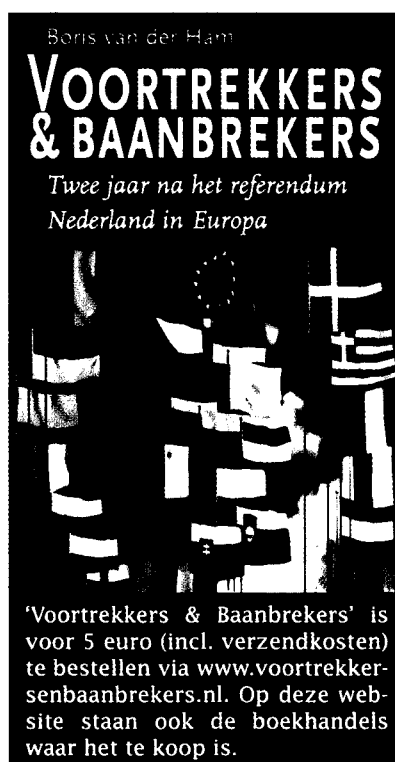
Wat vind je ervan dat er geen nieuw referendum komt over het nieuwe verdrag?

"Een gemiste kans. De regering zegt te hebben geluisterd naar het 'Nee'. Als pro-Europeaan vind ik het nieuwe verdrag wat magertjes - het had nog wel wat stappen verder mogen gaan - maar als Democraat moet ik toegeven dat er inderdaad recht is gedaan aan het 'Nee'. In eerste instantie bleek dat ook veel 'Nee'-stemmers best tevreden waren. Maar nu het kabinet de tekst met allerhande smoezen niet wil voorleggen aan de kiezer, neemt de argwaan juist weer toe. Bovendien vind ik het slecht dat vooral de PvdA, VVD en ChristenUnie hun kiezers tijdens de campagne in

2006 opzettelijk in het vage hebben gehouden over Europa en het referendum, zodat hun opstelling nu vrij onverwachts is. Dit straalt allemaal negatief af op Europa."

In 'Voortrekkers & Baanbrekers' ga je veel in op de positie van kleine landen. Waarom?

"Juist kleine landen, regio's en steden hebben een belangrijke rol te spelen als golfopwekkers van politieke verandering. We zijn flexibeler en durven sneller experimenten en avonturen aan. De invloed van de 'kleintjes' is ontzettend groot. Neem nou Nederland. Niet alleen onze sociaal-economische vernieuwingen, maar ook baanbrekende ethische- en

milieuwetgeving hebben vaak als voorbeeld gediend voor andere landen en EU-wetgeving. Helaas is die rol van 'beste jongetje van de klas' nu afgelegd en wordt vaak gesteld dat internationale samenwerking de Nederlandse identiteit in gevaar brengt. Maar dat is in tegenspraak met elkaar: Het willen vooruitlopen maakte ons altijd herkenbaar en gaf internationale invloed. Als Nederland die durf weer herneemt, dan zullen burgers Nederland weer herkennen."

Boris van der Ham,
Tweede Kamerlid D66

de politiek, het nieuws van de D66-fracties in Den Haag en Brussel

Sophie in 't Veld: "Ik heb iets te verbergen"

Inderdaad, ik heb van alles en nog wat te verbergen. Dat hebben we allemaal en dat is ook prima zo. Mensen hebben recht op privacy en op hun geheimjes. We hebben recht op onze persoonlijke levenssfeer en anonimiteit. Maar sinds 11 september grijpen antiterreurmaatregelen steeds dieper in onze privacy.

"Maar ik heb toch niets te verbergen", is de veel gehoorde reactie van mensen die vinden dat de strijd tegen terrorisme alle middelen rechtvaardigt. En het is waar dat het begrip 'privacy' in de tijd van YouTube en Googlen een heel andere betekenis heeft gekregen dan vroeger. Toch blijft het principe dat mensen zelf de controle houden over hun privégegevens recht overeind.

In de verleiding

Informatie over personen kan van vitaal belang zijn in een politieonderzoek of voor het voorkomen van terroristische aanslagen. Uiteraard moeten politie, justitie en veiligheidsdiensten beschikking krijgen over de informatie die zij nodig hebben voor hun onderzoek. Maar niet meer dan nodig is, en uitsluitend voor strikt gedefinieerde doel-

einden als strijd tegen terrorisme en misdaad. En uiteraard moet elke nieuwe maatregel die de vrijheid en privacy van burgers beperkt vergezeld gaan van een versterking van de rechtsbescherming van diezelfde burgers, zodat ze zich kunnen verweren tegen misbruik en fouten en tegen excessieve nieuwsgierigheid van de overheid. Dat is hard nodig.

Er worden niet alleen fouten gemaakt, maar overheden kunnen ook in de verleiding komen om informatie over burgers te misbruiken. Op hoog niveau, bijvoorbeeld voor het uitschakelen van politieke tegenstanders door informatie te lekken of te misbruiken of door politieke activisten in de smiezen te houden. Dergelijke praktijken zijn echt niet

het monopolie van dictators als Castro en Loekasjenko. Denk bijvoorbeeld aan de zaak Valerie Plame in de VS, of het monitoren van activisten bij internationale bijeenkomsten. Maar ook op lager niveau kan privé-informatie over onze gezondheid, seksleven, koopgedrag, telefoongesprekken, religie of politieke activiteiten schade aanrichten. Bijvoorbeeld bij een sollicitatie, een aanvraag voor een verzekering of een adoptieprocedure.

Checks & balances

In tegenstelling tot wat vaak wordt gedacht, zijn we in Europa de afgelopen vijftig jaar niet genetisch immuun geworden voor autoritaire en dictatoriale regimes. Onze bescherming tegen antidemocratische tendensen is niet de nieuwe nobele inborst van de mens, maar robuuste democratische mechanismen van parlementaire controle, gerechtelijke toetsing, verantwoordingsplicht en checks & balances. Geen enkele democratie verdraagt het dat de overheid onbepaalde en onbegrensde bevoegdheden krijgt.

Democratische controle

Het is zorgelijk om te zien hoe die democratische mechanismen zijn verzwakt en ondermijnd sinds

11 september. De overheid heeft buitengewone en buitensporige bevoegdheden gekregen om haar burgers te bespieden, terwijl er andersom nauwelijks nog enige democratische controle mogelijk is op het overheidsbeleid. Steeds vaker wordt informatie over het beleid geheim en vertrouwelijk verklaard, met beroep op de staatsveiligheid. Er is een sfeer geschapen van wantrouwen en angst, die we proberen te bezweren met steeds meer controle. Ironisch genoeg is de Amerikaanse regering weliswaar de grote aanjager van het antiterreurbeleid, maar tegelijkertijd zijn het diezelfde Amerikanen die hun vrijheid en privacy met hand en tand verdedigen. Intussen accepteren Europeanen nogal mak dat hun eigen overheid of zelfs die van de VS beschikt over intieme details van hun privéleven.

Een daadwerkelijk vrije en veilige samenleving is gebaat bij meer controle op de overheid, en minder controle op de burgers. Burgers moeten hun overheid kunnen vertrouwen, maar de overheid moet haar burgers ook vertrouwen.

*Sophie in 't Veld,
Europees Parlement*

Doofpot Irak

De Tweede Kamer bijt nu al een tijdje in het zand over de kwestie Irak. Keer op keer is er geen meerderheid voor een onafhankelijk onderzoek naar de beweegredenen van Balkenende II om de inval in Irak van 2003 te steunen. Waarom partijen als CDA, VVD en PvdA dat niet willen? Een paar redenen. De eerste is dat er niets nieuws onder de zon zou zijn. Alle informatie is al gewisseld, dus waar zeuren we nog over? Ten tweede was een meerderheid in de Tweede Kamer het eens met het voornemen van de regering. Een democratische meerderheid heeft besloten en daarmee is het gedaan. Punt uit. Het derde argument, favoriet bij de PvdA, is dat het is afgesproken in het regeerakkoord. Tja, wat moet D66 met zo'n kloeke redenering?

Vinnig debat

Als het in de Tweede Kamer niet lukt, dan maar eens een meerderheid voor onafhankelijk onderzoek zoeken in de Eerste Kamer. Er ligt een schone taak om de komende maanden meer duidelijkheid in deze zaak te brengen. Een aantal Eerste Kamerleden, waaronder natuurlijk die van D66, heeft het initiatief genomen om het besluitvormingsproces rondom Irak onder de

loep te leggen. Al voor de zomervakantie was hierover vinnig debat met de minister van Buitenlandse Zaken, Verhagen. Dit verliep op zijn zachts gezegd onbevredigend. Verhagen weigerde stevast in te gaan op nieuwe feiten over Irak. Namens D66 heb ik vooral het ontbreken van een adequaat volkenrechtelijk mandaat aan de orde gesteld. Volgens het internationale recht zijn er twee gronden voor het gebruiken

van geweld: zelfverdediging of met goedkeuring van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. De 'bewijzen' van het gevaar dat het regime van Saddam Hussein vormde, zijn (zoals we nu weten) aangedikt, selectief geselecteerd of gewoonweg verzonnen. Er was ook geen directe resolutie van de Veiligheidsraad die de inval van Irak rechtvaardigde. De regering probeerde zich er nog wel uit te redden door te grabbelen in een grote ton met resoluties en er daar een paar selectief van aan elkaar te plakken, maar dat houdt juridisch gezien geen stand. Het simpele antwoord van de regering op onze inbreng is eigenlijk: "er was toen een politieke meerderheid en daarmee uit." En zo werd Nederland een oorlog in gemoffeld en werd bovendien een kritische zelfreflectie in de kiem gesmoord.

In gevecht met de waarheid

Inmiddels hebben landen als de VS en Engeland wel onderzoeken ingesteld. Dat daaruit nieuwe feiten boven water zijn gekomen doet er voor de regering kennelijk niet toe. Een democratische meerderheid heeft ingestemd. Einde. En de PvdA? Die schreeuwde moord en brand over de noodzaak van een onafhan-

kelijk onderzoek, maar houdt zich nu muisstil. Eerlijkheid en integriteit zijn kennelijk ondergeschikte waarden aan het willen meeregeren. Het lijkt erop dat het kabinet de feiten en omstandigheden moedwillig tegen de borst houdt.

Inmiddels gonst het van de geruchten dat het Irak-dossier wel eens de nagel aan de doodskist van dit kabinet zou kunnen zijn. Het kabinet is in gevecht met de waarheid.

Openheid en transparantie

Terug naar de Eerste Kamer. Daar zal dit najaar een uitvoerig debat met de regering plaatsvinden over Irak. Het is aan de Kamer van Reflectie om alle onduidelijkheden voor eens en altijd te verhelderen. Doel is niet om al dan niet foute inschattingen van ministers op te sporen. Wel om een helder beeld te krijgen van de wijze waarop de regering tot besluitvorming is gekomen en daaruit lessen voor de toekomst te trekken. Het gaat immers over een van de grondprincipes voor het functioneren van onze parlementaire democratie: openheid en transparantie. De huidige machtsblokken in de regering lijken hiermee een loopje te willen nemen. Ze doen maar. D66

is ervoor opgericht om dit te vuur en te zwaard te bestrijden. Het instellen van een parlementair onderzoek, desnoods vanuit de Eerste Kamer, is de enige juiste remedie om het virus van stilzwijgende doofpotten uit te roeien.

*Gerard Schouw,
fractievoorzitter Eerste Kamer D66*

idee

sociaal-liberalen kringen

Op zoek naar meer meningen en opinies? Lees dan het politiek wetenschappelijk magazine van het Kenniscentrum van D66, Idee. Dit magazine verschijnt zesmaal per jaar onder verantwoordelijkheid van een onafhankelijke redactie. Het biedt een forum voor de ontwikkeling van het gedachtegoed van D66 en tevens voor een kritische ideeën- en gedachtewisseling. Door middel van beschouwingen, analyses en opinieartikelen wordt geprobeerd het denken binnen de partij te toetsen aan theoretische kritiek en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt tevens gepoogd relevante ontwikkelingen op de politieke agenda te zetten.

Een jaarabonnement op Idee kost € 35,-. Stuur een e-mail aan info@d66.nl of bel met 070 - 356 60 66. Voor studenten geldt een aantrekkelijke korting. Zij betalen slechts € 20,- per jaar. Via bovenstaand telefoonnummer kan ook een proefnummer worden aangevraagd. Zie ook www.d66.nl/idee

Je bent jong en de weg in D66 kwijt? Of je vindt dat D66 de weg kwijt is?

GEZOCHT: Jong talent met ambitie!

Je bent lid van D66. Je houdt van politiek debat. Je bent nog geen 32 jaar. Je wilt andere jonge leden uit het land leren kennen. Je wilt D66 van binnenwilt verbeteren. Je wilt Alexander, Fatma, Boris, Gerard, Hans en Sophie beter leren kennen. Je wilt je politiek talent ontwikkelen. En je wilt een actieve bijdrage leveren aan het politiek debat in D66?

Alle reden om je aan te melden voor Pont66.

Pont66 is een groep van twintig jongeren die vanaf januari 2008 in twee jaar met elkaar en de partij die uitdaging aangaan. Een Raad van Advies, coach en adviseert je.

Wil je meer weten of wil je je aanmelden? Mail naar a.klein@d66.nl

Pont66 helpt je op weg!

de mening, opinies van en door D66-leden

Debat Uruzgan in Utrecht

In een goed gevulde zaal vond op maandag 15 oktober jl. een debat plaats over het door D66 in te nemen standpunt inzake de eventuele verlenging van de missie Uruzgan. Zo'n 66 D66'ers waren naar Utrecht gekomen om te horen wat de afwegingen zijn en vooral mee te praten over dit belangrijke dossier.

Na een beknopte inleiding door Simone Kukenheim, medewerker D66 Tweede Kamerfractie, was de vloer open voor discussie en werd Alexander Pechtold vanuit de zaal met vragen, meningen en suggesties overladen. De discussie had een erg open karakter en de voors en tegens van verlenging zijn ruimschoots aan bod geweest. Men kwam daarbij vanuit de zaal met heldere analyses vanuit de eigen expertise maar ook met krachtige emotionele argumenten.

De zaal was unaniem in het oordeel over het opereren van dit kabinet. Door niet dit voorjaar al duidelijkheid te geven en door zelf op zoek te gaan naar mogelijke aflossing of versterking is de verlenging van de missie nu primair een Nederlands probleem geworden. D66 ziet de verantwoordelijkheid voor de missie in Uruzgan liever daar waar hij hoort, bij de NAVO. Men was unaniem in de veroordeling van het geschutter van Middelkoop, Verhagen en Balkenende. Maar geconfronteerd met de vraag, hoe nu verder, werd het debat tussen voor- en tegenstanders scherper.

Men wil de Afghanen niet in de steek laten, een bijdrage leveren aan de internationale rechtsorde en de strijd tegen het internationale terrorisme. Maar men wil ook uitzicht op een einde van de missie. De uitgangspunten van het toetsingskader blijven namelijk van groot belang. Ook bij verlenging moeten de haalbaarheid, het mandaat, de internationale inbedding en de uitrusting goed

op elkaar zijn afgestemd en is een vooraf heldere tijdshorizon nodig. Niet omdat Nederland niet bereid is haar steen bij te dragen, maar omdat we de missie in Uruzgan en vredesmissies in het algemeen niet tot ons exclusieve probleem moeten maken.

De zaal wikt en weegt vooral tussen de haalbaarheid en de wenselijk-

heid van de missie. Er zijn lastige afwegingen te maken. Vraagt wat we willen niet een langetermijnplanning en is de internationale gemeenschap wel in staat dat commitment aan te gaan? Is nu weggaan niet het land overlaten aan de Taliban? En is Nederland niet, zo niet formeel dan toch moreel, verantwoordelijk voor die gevolgen als we de missie niet verlengen? Of is nu verlengen een

stap in de richting van een nieuw Srebrenica en is Afghanistan zo ver heen dat een militaire missie bij voorbaat tot mislukken gedoemd is? Vooralsnog is het kabinet aanzet, maar mede door de discussie in Utrecht komt daarna onze fractie goed beslagen ten ijs.

Mark Sanders, bestuurslid kennis en

Marokkaanse verkiezingen Kleine stap vooruit voor democratie

Oud-fractie leider Lousewies van der Laan werkt als adviseur voor de Verenigde Naties op het gebied van klimaatverandering. Zij nam begin september een week vrij om, op uitnodiging van het prestigieuze National Democratic Institute van Madeleine Albright, als verkiezingswaarnemer naar Marokko te gaan. De internationale delegatie bestond uit 52 deelnemers uit twintig landen en vijf continenten en stond mede onder leiding van Jorge Quiroga, voormalig president van Bolivia. Een verslag van een boeiende verkiezing.

"Celui, il est aussi nul" ("Deze is ook ongelukkig") zegt het hoofd van ons stembureau in Fes voor de zoveelste keer. Bij de telling, die keurig een half uur na sluiting van de stembussen begint, valt meteen op dat een groot deel van de kiezers zijn stembiljet heeft doorgekrast, dan wel blanco heeft ingeleverd. Het blijkt een landelijke trend. Behalve in westelijk Sahara, maar dat was voor ons niet te controleren omdat we daar niet wilden komen zolang het international betwist gebied is.

Stevig signaal

De officiële opkomst is uiteindelijk schrikbarend laag: 37 procent. Als je uitrekent dat een deel van de kiezers zich niet eens heeft laten registreren, een groot deel niet is gekomen en van de stemmers een significant deel bewust zijn stembiljet ongelukkig heeft gemaakt, dan kom je op minder dan 20 procent. Voor de

ationale vrouwenlijst – door de koning ingesteld om meer vrouwelijke parlementariërs te krijgen, maar intussen ook betwist omdat er nauwelijks nog vrouwen op de lokale kieslijsten komen – was de opkomst nog lager. De vele Marokkanen met wie wij spraken gaven een eensluidende verklaring voor dit massale stevige signaal richting de politieke elite: "het zijn toch allemaal praatjesmakers die hun beloften niet nakomen en daarnaast houdt de koning toch alle macht. Waarom dan stemmen?" En voor een belangrijk deel hebben ze gelijk.

Verkiezingsbeloften

Ik vroeg een gouverneur of hij niet bang was voor de opkomst van de islamitische PJD partij. "Welnee, de koning heeft toch het laatste woord." Maar daar mag je in Marokko niet over discussiëren; kritiek op de koning en de islam zijn strafrecht-

telijk verboden. De kritische bladen TelQuel en Nichane werden dan ook meteen uit de handel gehaald toen ze de grenzen van de wet opzochten. Het blijft dus van belang dat de pers meer ruimte krijgt, maar ook dat gekozen politici meer macht krijgen, zodat ze hun verkiezingsbeloften kunnen waarmaken.

Toch is er ook een zonnige kant aan het verhaal. Het is voor het eerst dat Marokko internationale waarnemers heeft toegelaten, en de verkiezing was transparant. Maar veel belangrijker: de Marokkanen mochten hun ongenoegen laten blijken. Flatterende opkomstcijfers en brede steun voor zittende machthebbers zijn schering en inslag in Afrika. Dat de Marokkanen zich empowered voelen om hun politieke klasse eens duidelijk te laten merken dat ze het maar niets vinden is een belangrijke stap vooruit op de weg naar een echte democratie. Reken maar dat de koning en de politieke klasse zullen moeten luisteren.

Lousewies van der Laan

Het volledige eindrapport en de pre-election assesment zijn te vinden op de site van het National Democratic Institute: www.ndi.org.

De stembiljetten werden door veel Marokkanen als ingewikkeld ervaren, maar een groot deel heeft expres blanco gestemd uit onvrede met de politiek.

Marokko liet voor het eerst buitenlandse waarnemers bij verkiezingen toe.

de mening, opinies van en door D66-leden

Burgemeester VS Burgemeester

Dubbelinterview met Jan Hoekema en Thom de Graaf

Van de een was het een droom die werkelijkheid werd, voor de ander was het een onverwachte verrassing. Twee keer dezelfde baan, maar totaal anders; een dubbelinterview met Thom de Graaf en Jan Hoekema over het burgemeesterschap.

Jan Hoekema vindt het nog steeds 'gek' om burgemeester van Wassenaar te zijn. Het idee dat hij ooit burgemeester zou worden had hij wel, maar Wassenaar was geen voor de hand liggende gemeente. Bij Thom de Graaf lag dit anders; zijn vader was ooit burgemeester van Nijmegen en om in zijn voetsporen te treden was een unicum. Zodra beiden binnen zijn is het meteen gezellig. Ze hebben vanochtend zelfs, zonder het van elkaar te weten, dezelfde das omgedaan.

Complexe processen

Jan Hoekema en Thom de Graaf zijn het al snel eens over het feit dat hun banen niet met elkaar te vergelijken zijn. "De schaalgrootte bepaalt de aanpak." Thom de Graaf is als burgemeester korpsbeheerder van de politie en voorzitter van de veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Dit is een grote verantwoordelijkheid en kost veel tijd. Wassenaar is veel kleiner en is een heel ander soort gemeente. Je kunt stellen dat de Nijmeegse burgemeester een manager van bestuurlijke processen is, terwijl Jan Hoekema meer de burgervader is. Als burgemeester van een kleinere gemeente heeft Jan Hoekema de mogelijkheid om dieper op de materie in te gaan. Er is een groot verschil in abstractieniveau. Waar het in Wassenaar om hele praktische zaken gaat, is het in Nijmegen vaak een kwestie van complexe processen. Thom de Graaf: "Ik zou niet geschikt zijn voor

de baan van Jan. Ik ben meer een procesmanager."

Boegbeeld

Naast alle verschillen tussen de burgemeesters, zijn er ook overeenkomsten. Het functioneren en het externe beeld van de gemeenteraad is een van de verantwoordelijkheden die zij beiden dragen. Omdat je als burgemeester boven de partijen staat gebeurt het ook dat je als bemiddelaar moet optreden. Beiden zijn ook het boegbeeld van de gemeente, zichtbaarheid en het contact met de burger is hierbij belangrijk. Het gaat ten slotte om mensen.

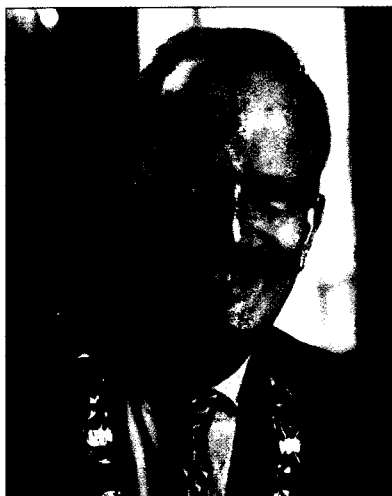
Voordat ze burgemeester werden waren Jan Hoekema en Thom de Graaf vooral bekend om hun inzet binnen de partij en in de landelijke politiek. Beiden waren in dezelfde periode lid van de Tweede Kamer. Lokale en landelijke politiek zijn niet te vergelijken, toch is het interessant om te vragen hoe ze er op terug kijken; ook rijst de vraag wat nou zo leuk is aan de politiek. Thom de Graaf: "De elementen die het leukst zijn aan de politiek zijn de kracht van het woord en de kracht van het debat. Het is mooi om mensen te overtuigen met goede argumenten. Het tweede element is 'het theater'. Als politicus moet je ervan houden om in de spotlights te staan. En tot slot is het leuk dat je echt een verschil kunt maken en dat je de inhoud voor een deel kunt bepalen. Door je in de politieke arena te begeven oefen je invloed uit op de

inhoud van het debat in Nederland. Dat is een unieke positie."

Direct respons

Of het een nou leuker is dan het ander is niet makkelijk te zeggen. Thom de Graaf: "Het politiek correcte antwoord is: de mooiste jaren komen nog. De landelijke politiek is voor mij een mooie periode geweest, maar ik zou het nu niet meer over willen doen." Als kamerlid bepaal je meer je eigen agenda, in het lokale bestuur is het drukker en hectisch, maar je krijgt wel direct respons. Jan Hoekema: "Ik vind mijn werk als burgemeester leuker; je staat dicht bij de mensen. Er is sprake van een instant-beloning. Het is een erg leuke baan en ik zal het nog lang leuk blijven vinden." Beiden stellen dat vooral het evenwicht van belang is. Je hebt als burgemeester tal van verplichtingen, maar af en toe zul je ook mensen moeten teleurstellen. Als je dat niet doet kun je de baan van burgemeester niet zes jaar of langer bij een herbenoeming volhouden.

Thom de Graaf staat bekend als de persoon van de gekozen burgemeester. Er zijn mensen die het het feit dat hij toch via een benoeming burgemeester is geworden veroordelen. Thom de Graaf: "Hun eerste reactie is dat ze het hypocriet vinden dat ik als pleitbezorger voor de gekozen burgemeester me heb laten benoemen. Maar als ik dan uitleg waarom ik het heb gedaan, begrijpen ze het wel. Het is toch te gek dat als je het niet eens bent met de spelregels je niet mee zou mogen doen aan het spel. Ik pleit voor het principe van de gekozen burgemeester. Maar de discussie loopt inderdaad al langer in

Jan Hoekema

Thom de Graaf

de partij. Is het hypocriet om mee te doen in het stelsel van de benoemde burgemeester? Dan zouden we als we ook geen zitting moeten nemen in de Eerste kamer, we zijn immers voor afschaffing hiervan. En eigenlijk ook niet in de Tweede Kamer, want D66 wil een ander kiesstelsel." Jan Hoekema ziet een gekozen burgemeester meer zitten in een ander systeem waarbij een burgemeester op een programma wordt gekozen en zijn eigen college kan kiezen.

Parels aan de basis

Als burgemeester behoor je geen partijpolitiek uit te oefenen, toch willen ze allebei actief blijven voor D66. Jan Hoekema zou graag zijn medewerking verlenen aan het project 'parels aan de basis', ook zou hij het leuk vinden om mee te denken in de permanente programmacommissie. "De partij gaat me erg aan het hart en ik vind het mijn plicht om me actief in te zetten voor D66." Ook Thom de Graaf wil actief blijven: "Ik spreek Alexander Pechtold, Gerard Schouw en Ingrid van Engelshoven regelmatig. Ik draag graag ideeën aan en voel me als erelid daar ook wel een beetje toe verplicht."

Bestaansrecht

Beiden zijn niet zonder meer positief over de toekomst van D66. Hergroepering van links-liberale partijen zou hun eerste mogelijke oplossing zijn. Jan Hoekema: "Ik denk dat we op eigen kracht als links-liberale partij niet meer dan 6/7 zetels kunnen halen, ondanks dit kabinet. Ik hoop eigenlijk op een hergroepering van links-liberalen van de VVD, GroenLinks en D66. Dus óf op eigen kracht 6 à 7 zetels óf een hergroepering, waardoor er een krachtige en brede links-liberale beweging ontstaat." Thom de Graaf: "D66 heeft bestaansrecht. Alexander Pechtold doet het goed. Maar zoals Jan al zei het is moeilijk. We moeten fundamenteel nadenken over de vraag of er ruimte is voor hergroepering. Het irriteert mij dat vrijzinnigen verdeeld zijn over een aantal partijen, VVD-GroenLinks-D66 en ook deels bij de PvdA, terwijl we gezamenlijk misschien wel 15 tot 20 procent van de kiezers krijgen. De stroming moet zich organiseren. Gebeurt dat, dan ga ik graag akkoord met de opheffing van D66. Zo niet dan heeft D66 nog een lang en gelukkig leven."

Maak meer werk van de 65-plusser

In Nederland zijn er zo'n 100.000 werkende 65-plussers. Doorwerkende ouderen bieden een antwoord op de toenemende arbeidskrapte en toekomstige vergrijzing. Vooral in de zorg en in het onderwijs dreigen grote tekorten. 65-plussers kunnen dit voor een deel opvangen, maar dan moet er snel iets veranderen. Want de arbeidsmarkt voor ouderen zit muurvast.

Ruim 200.000 50-plussers kunnen niet of moeilijk aan een baan komen, en de 65-plusser die graag aan het werk wil blijven stuit op tal van praktische en financiële barrières. Op dit moment staat in 90 procent van alle afgesloten CAO's in Nederland dat de arbeidsovereenkomst automatisch wordt opgezegd wanneer de werknemer 65 wordt. De enige manier om met elkaar verder te werken is via een uitzendconstructie.

Ziek, duur en eigenwijs

Het is in Nederland onmogelijk om de doorwerkende 65-plusser bij (langdurige) ziekte onder een verzuimpolis te laten vallen. Ook hier geldt dat een uitzendconstructie uitweg kan bieden. De beperking is wel dat de 65-plusser bij ziekte niet wordt doorbetaald. Bovendien kan de werknemer geen aanspraak maken op de ziektewet en WIA. Ook financieel is de werkende 65-plusser vaak niet veel beter af. Zo vervalt de

partnertoeslag voor werkende 65-plussers. Bij verlies van werk kost het bijna één jaar om de toeslag opnieuw aan te vragen. Met huursubsidie gaat het op een vergelijkbare wijze als met partnertoeslag. Ook de huursubsidie is niet flexibel genoeg voor werkende ouderen. Een laatste knelpunt vormt de negatieve beeldvorming van ouderen en het gebrek aan goede scholing. Zo leeft het idee dat ouderen vaker ziek, duur en eigenwijs zijn. Werkgevers baseren dit beeld vooral op de groep ouderen die niet gerevitaliseerd in het arbeidsproces zitten. Ouderen missen inderdaad soms de aansluiting met nieuwe ontwikkelingen. Te weinig scholing kan hier debet aan zijn. Vaak stoppen scholingstrajecten bij de leeftijd van 45 jaar.

Durven investeren

De overheid kan op twee manieren het langer doorwerken van ouderen stimuleren. Allereerst kunnen de overheid en de politiek het beeld van werkende ouderen proberen bij te stellen. Door te wijzen op de bestaande vooroordelen en het stimuleren van een pro-actief beleid ten aanzien van de employability van 40-plussers. Maar het belangrijkste is om zelf een goed werkgever te zijn: houd ouderen in dienst! Ten tweede zou de overheid de mobiliteit onder ouderen moeten terugbrengen. Het huidige ontslagrecht werkt beklemmend waardoor ouderen star gedrag laten zien. De arbeidsmarkt zit voor

foto: ANP

ouderen muurvast. Wanneer dure ontslagregelingen verdwijnen zullen werkgevers weer durven te investeren in ouderen en komt er een gevarieerder vacatureaanbod. Langer doorwerken wordt zo weer aantrekkelijker.

Hier ligt ook een verantwoordelijkheid van de marktpartijen. Werknemers moeten gestimuleerd worden om zelf verantwoording te nemen voor hun loopbaan. En het management zal open moeten staan voor de wensen en behoeften van de ervaren generaties. Op dit moment verlaten

ouderen nog te vaak het werkterrein omdat ze niet meer passen.

Klapstoeltjes

Ouderen werken steeds vaker langer door. Natuurlijk spelen economische ontwikkelingen hierin een rol. Bij een bloeiende economie zijn er meer 'handjes' nodig. Echter, ouderen zijn nog vaak de 'klapstoeltjes' van de economie. De vooroordelen en de verzorgende maatregelen om ouderen te ontsien zitten doorstroom en instroom van ouderen op de arbeidsmarkt in de weg. Met de

dreigende tekorten in diverse branches kan de Nederlandse samenleving zich dit niet meer veroorloven.

Patricia Heerkens is oprichter en directeur van Oudstanding, het uitzendbureau voor de ervaren generaties. Dit artikel is een samenvatting van een artikel in het laatste nummer van Idee, het wetenschappelijk tijdschrift van D66. Idee is op te vragen via idee@d66.nl.

Patricia Heerkens

het congres, 16 en 17 november 2007, Nijmegen

Voorprogramma

Vrijdag 16 november stadsbrouwerij de Hemel te Nijmegen

- 17.00-20.30 uur Tapasbuffet**
De prijs voor dit buffet is € 25 (excl. drank). Voor het buffet is aanmelding verplicht, het liefst vóór 10 november bij Clarien IJlstra c.ijlstra@d66.nl of 070-3566034.
- 19.00-20.30 uur Fringemeeting wijzigingsvoorstellen Statuten en Huishoudelijk reglement**
Onder leiding van de Commissie Herziening SHR worden de wijzigingsvoorstellen besproken. Met name leden die amendementen indienen op de voorstellen worden van harte uitgenodigd voor deze fringemeeting, zodat argumenten voor en tegen kunnen worden uitgewisseld. Dit spaart tijd op het congres!
- Vanaf 20.30 uur Politiek café**
Het thema zal zijn: innovatie & onderwijs, gastspreker deze avond zal zijn: Sijbolt Noorda, voorzitter VSNU.

Congresagenda (C86)

Zaterdag 17 november 2007, Schouwburg Nijmegen

- 9.30 uur Welkom door Ingrid van Engelshoven, voorzitter Landelijk Bestuur D66**
- Benoeming congresvoorzitters
 - Benoeming stemcommissie
 - Voorzitter Landelijke Verkiezingscommissie: toelichting op de procedures voor de te houden verkiezingen
- 9.45 uur Financiën & Organisatie**
- Jaarrekening 2006
 - Begroting 2008 met beleidsplan + presentatie Klaar voor de Klim door Landelijk Bestuur
 - Contributieregeling 2008
 - Afdrachtregeling politiek vertegenwoordigers
- 10.10 uur De Jonge Democraten**
- 10.20 uur Algemene organisatorische moties**
- 10.50 uur Presentatie kandidaten voor besturen en commissies**
- 11.00 uur Commissie Groenman**
- 11.10 uur Wijzigingsvoorstellen Statuten en Huishoudelijk reglement**
- 12.20 uur Herman van Gunsteren, hoogleraar politieke theorie en auteur van o.a. het boek 'Vertrouwen in de democratie'**
- 12.40 uur Lunch**
- 12.45 uur Fringemeetings**
- De relatie tussen Afrika en Europa in samenwerking met IME
 - Verslavingszorg, Drugs, Drank en Jeugd met Boris van de Ham
 - Jeugdzorg en Opvoeding met Fatma Koser-Kaya
- 14.00 uur Toespraak Sophie in 't Veld, Europarlementariër**
- 14.15 uur Speech partijvoorzitter Ingrid van Engelshoven**
- Sluiting stembussen 14.00*
- 14.30 uur Alexander Rinnooy Kan, voorzitter van de Sociaal-Economische Raad en voorzitter van de Tijdelijke Commissie Leraren**
- 14.50 uur Algemene politieke moties en actuele politieke moties**
- 16.15 uur Uitslagen verkiezingen besturen en commissies**
- 16.30 uur Toespraak Alexander Pechtold, fractievoorzitter Tweede Kamer**
- 17.00 uur Afterparty**

Wijzigingen voorbehouden

Termijnen moties en amendementen

Dinsdag 30 oktober 2007, 8.00 uur
Deadline indiening algemene organisatorische moties, algemene politieke moties en moties + amendementen bij alle voorstellen.

Vrijdag 9 november 2007, 8.00 uur
Deadline kandidaatstelling voor vacatures in besturen en commissies.

Maandag 12 november 2007, 8.00 uur
Deadline indiening actuele politieke moties (APM's).

Congres

Dinsdag 30 oktober

Op www.d66.nl is een speciale pagina te vinden met alle informatie over het komende partijcongres. Deze pagina is te bereiken via de congresbutton aan de rechterkant van de website. Hier vindt u alle informatie over het congres, de locatie, parkeerplekken en slaapplekken.

Voorpublicatie Kenniscentrum

Eigenlijk bent u een Europeaan

'27 essays over kansen zonder grenzen'

Eigenlijk zijn we allemaal Europeanen, alleen al omdat we er wonen. De laatste jaren was het echter niet gemakkelijk om voorstander van Europa te zijn. Gesteggel over verdragsteksten, verordeningen en referenda domineerden het debat. Europa was 'uit'.

Na het 'nee' is het nu tijd voor een volmondig 'ja'. Dit boek laat een pro-Europees geluid horen. Een geluid waaruit blijkt waarom Europa een mooi ideaal is. Waarom Europa meerwaarde biedt. Een geluid dat te lang niet gehoord is. En een geluid dat realistisch is, maar ook durf uitspreekt om te dromen. De Europese droom.

27 auteurs gaan in op deze Europese droom en de kansen die het biedt voor Nederland, voor andere Europese landen en voor de wereld. Kansen zonder grenzen. De onderwerpen van de essays lopen zeer uiteen, van sterk gedetailleerd tot de grote lijnen; van het Europees voetbal tot de vrijheid van meningsuiting. Liefdevol en kritisch.

Europa is meer dan een technocratische machine. Het is een droom, een ideaal; een die te verwezenlijken is. En na het lezen van dit boek zou u wel eens kunnen uitroepen: Eigenlijk ben ik een Europeaan!

Met bijdragen van onder meer: Cox Habbema, André Kuipers, Alexander Pechtold, Jeremy Rifkin, Alexander Rinnooy Kan, Jan Rood, Maarten van Rossem, Sophie in 't Veld en Guy Verhofstadt.

Dit is een uitgave van Uitgeverij van Praag en is een initiatief van Kenniscentrum D66, o.r.v. Frank van Mil en Corina Hendriks.

#501-99839

Actiebon

Eigenlijk bent u een Europeaan

'27 essays over kansen zonder grenzen'

Tijdens het congres op 17 november betaalt u geen €12,50, maar €10,- euro voor het boek tegen inlevering van deze bon bij de stand van het Kenniscentrum.

D66 platforms

Platforms zijn zelfstandige D66-afdelingen, in een aantal opzichten te vergelijken met de geografische afdelingen. Ze bepalen zelf hun werkwijze, de inhoud van hun bijdragen, de samenwerking met anderen et cetera. Platforms hebben het recht moties en amendementen op het congres in te dienen. Bij D66 zijn de volgende platforms actief:

- Democratie en Rechtsstaat
- Cultuur en Media
- Duurzame Ontwikkeling
- Europa
- Integratie
- Internationale Veiligheid en Defensie
- Internationale Zaken
- Kenniseconomie
- Ruimte en Mobiliteit
- Sociaal Beleid
- Vrouwen - Mannen - Mensenrechten
- Liberaal-Democraten
- Sociaal-Liberaal Economisch Beleid
- Gezondheidszorg
- Onderwijs (i.o.)
- Nationaal Advies (i.o.)
- Seniorenbeleid (i.o.)

Wilt u deelnemen aan een platform? Of hebt u suggesties voor nieuwe of bestaande platforms? Ga dan naar www.d66.nl → wie doet wat → platforms D66. Neem voor meer informatie over de platforms contact op met het Landelijk Bureau: Lars Nanninga, l.nanninga@d66.nl.

de partij, de afdelingen, regio's en de landelijke partijorganisatie

Ledenmanagement Mooi werk!

Je kunt D66-lid zijn en geld overmaken aan de partij. Daar is niks mis mee. Integendeel, sinds ik op het Landelijk Bureau werk als ledenmanager, zie ik dat het geld aan nuttige zaken wordt besteed. Je kunt ook uit je lidmaatschap halen wat er in zit door actief te worden, en dat is zowel voor jezelf als voor de partij leuker en beter.

Ledenmanager is trouwens een raar woord, want geen D66'er wil zich laten managen en al helemaal niet door mij. Lijkt me. Maar de roep om structuur, ondersteuning en aanmoediging wordt hier op het Landelijk Bureau wel gehoord. Het is mijn taak om aan die roep invulling te geven. Dat betekent dat je met alle vragen over ledenwerfacties, permanente campagne, afdelingsactiviteiten en organisatorische zaken altijd bij ons terecht kunt. Omgekeerd zullen wij niet de telefoontjes en mailtjes uit het land afwachten, maar uit eigen beweging afdelingsbesturen voorzien van handreikingen, tips en draaiboeken om het functioneren van afdelingen waar nodig te verbeteren.

Hoe zit het eigenlijk bij jou in de afdeling? Zijn er genoeg leden die zich inzetten voor de verschillende disciplines zoals inhoud, organisatie, promotie en fondsenwerving? Zijn afdelingsborrels echt leuk? Betalen de leden hun contributie? Als we het voorzichtige, maar zekere herstel dat we nu doormaken willen schragen, dan zijn actieve en originele afdelingen onontbeerlijk. Maandelijks melden zich door het hele land tientallen nieuwe leden aan. Dat doen mensen niet per ongeluk. Dat doen mensen uit de overtuiging dat ze D66'er zijn en die partij willen steunen. Wij moeten er met z'n allen voor zorgen dat die leden uit hun lidmaatschap halen wat er in zit en dat ze het leuk vinden om actief te worden. Hoe? De afdeling Enschede organiseerde een tocht door de stad om er als partij de bebouwing te beoordelen. Utrecht organiseerde een masterclass, waarop meer inschrijvingen waren dan er plek was. Roosendaal werkte samen met Bergen op Zoom aan een schitterende D66-stand op Roze Zaterdag. Nijmegen en Eindhoven gaan met hun leden flyeren. De fracties in Maastricht en Apeldoorn worden in lokale kranten

expliciet geroemd. Nieuwe leden uit Friesland bellen naar ons met de vraag hoe we nieuwe afdelingen kunnen opzetten. De Jonge Democraten hebben meer dan honderd informatieaanvragen gescoord tijdens de UIT-dagen in studentensteden. Kortom, ik geloof heel sterk in kansen om het verenigingsleven binnen D66 weer leuk, inhoudelijk, gezellig en 'promotioneel' te maken. Ik geloof bovendien dat het bereiken van die doelstelling een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van elke D66'er. Van de Tweede Kamer fractie, van het Landelijk Bestuur, van het Landelijk Bureau, van alle regio- en afdelingsbesturen en van jezelf!

Als je vragen hebt over hoe je iets moet organiseren, heb je een idee voor een activiteit, wil je actief worden maar weet je niet hoe, zoekt je bestuursleden of wil je hulp bij het opzetten van een permanente campagne, aarzel dan niet om contact met mij op te nemen: 06 - 426 790 66 of a.kleuver@d66.nl. Ik zit er voor!

Arjan Kleuver,
ledenmanager Landelijk Bureau

Commissie Groenman

In mei van dit jaar nam het Congres een motie aan, die het hoofdbestuur verzocht om voor het najaarscongres de twaalf verkiezingsnederlagen, sinds 1994, van een diepgaande, structurele analyse te voorzien.

In juli werd daartoe een commissie in het leven geroepen onder voorzitterschap van oud-Tweede Kamerlid Louise Groenman en verder bestaand uit Saskia Bruines, oud-wethouder in Amsterdam, Erik Boog, wethouder in Hilversum en Menno van der Land, politicoloog en auteur van het proefschrift 'Tussen ideaal en illusie, de geschiedenis van D66 1966-2003.' Deze commissie ging voortvarend aan de slag. Voor zover beschikbaar en te achterhalen werden analyses van verkiezingen en evaluaties van campagnes bestudeerd. Er werden gesprekken gevoerd met de voornaamste betrokkenen in 'Den Haag' en ook met andere invloedrijke D66'ers die de

partij van haver tot gort kennen. Een aantal deskundige buitenstaanders werd om advies gevraagd.

Het doel van het onderzoek is om te analyseren en aan te geven wat de redenen zijn geweest voor de kiezers om vanaf 1994 in steeds kleinere getale op D66 te stemmen. Ook de vraag welke externe factoren en welke interne factoren hierbij te onderscheiden zijn willen we beantwoorden. De bedoeling is om aan te geven wanneer en waarom de partij ongeloofwaardig werd in de ogen van de kiezers.

Dat het niet altijd makkelijke jaren waren voor D66 in een woelig po-

litiek klimaat moge duidelijk zijn. Dat er ook door de partij zelf onhandig is gemanoeuvreerd eveneens. Ons handelsmerk van integere, verstandige politici die op een andere manier politiek wilden bedrijven stond behoorlijk onder druk. De commissie neemt de 'crisismomenten' onder de loep en trekt een aantal conclusies. Dit alles met de bedoeling lering te trekken uit het verleden en Alexander Pechtold met zijn twee fractiegenoten de ruimte te geven het politieke 'gat' dat er bestaat voor een links-liberaal democratisch gedachtegoed in te vullen en D66 er weer bovenop te helpen. Het rapport zal klaar zijn op het najaarscongres.

Het zomeroffensief: slot

Tweeduizend- en zevenhonderd kilometer, zeventienduizend- en vijfhonderd bierviltjes, tienduizend Jonge Democraten-flyers, tienduizend D66-flyers en zeventien studentensteden verder kwam het zomeroffensief voor mij dan met een thuiswedstrijd tot een eind. Donderdag de dertigste probeerden een aantal JD'ers en ik in de Beurs van Berlage de verse, brakke en naar alcohol ruikende eerstejaars studenten de laatste flyers aan te smeren en ze ervan te overtuigen lid te worden van de Jonge Democraten.

Vanaf de eerste dag in Groningen, drie weken eerder, tot die bewuste donderdag hadden we duizenden bierviltjes verzameld voor een beter openbaar vervoer 's nachts. Deze viltjes zullen we op het OV-congres (zie ook www.nachtOV.nl) aan minister Eurlings van Verkeer en Waterstaat aanbieden. De meeste studenten bleken het eens te zijn met onze actie, zelfs andere PJO's gingen enthousiast over tot het ondertekenen van een viltje. Oppositie voeren hoeft niet altijd een eenzame strijd te zijn!

Het zomeroffensief was natuurlijk ook hét moment om nieuwe studenten op de hoogte te houden van waar de JD voor staat, wat de JD doet, en wat de JD allemaal biedt. Niet alle studenten

Pas bij de partij

Herman van Leeuwen (1965) en Jens van der Wee (1988) zijn sinds kort lid van D66. In een kort interview gaven zij een korte motivatie waarom zij juist nu lid werden.

Wat was je motivatie om lid te worden?

Herman van Leeuwen: "Ik ben opgevoed volgens een rechts-liberale ideologie. Naarmate de leeftijd vorderde met de zogenaamde wijsheid, trok met name het links-liberale gedachtegoed mij steeds meer aan. Ik vond ook steeds meer aanknopingspunten met het links-liberale gedachtegoed van D66. Nu ik het wat rustiger heb en meer tijd heb om me te bezinnen voel ik de behoefte om me politiek actiever op te stellen."

Jens van der Wee: "Ik studeer nu een jaar geschiedenis in Groningen en ik ben me gaan verdiepen in de politiek. Tijdens een introductieweekend sprak ik met een oud JD-bestuurslid; die haalde mij over om lid te worden. Daarna heb ik veel gelezen op internet over politieke partijen en meteen was duidelijk dat D66 de enige optie voor mij is. D66 verwoordt het beste mijn mening en visie. Ik vind hier prima aansluiting."

Herman: "In Nederland is nu veel mis waar we als links-liberaal denkers een goed en doordacht progressief antwoord op moeten hebben. De sterke politieke polarisatie is iets wat me grote zorgen baart. De crisis in de VVD (Lid Verdonk) geeft aan hoe het er tegenwoordig aan toe gaat. Mensen proberen elkaar te overschreeuwen; wie het hardst schreeuwt heeft tegenwoordig gelijk. Maar ook een partij als de PVV. Je kunt ook als partij in een democratische staat fatsoensnormen overschrijden. D66 moet en is als partij zelfs verplicht om op al deze ontwikkelingen een sterk antwoord te bieden."

Welke standpunten van D66 vind je het sterkst?

Jens: "Het vrijzinnige gedachtegoed. D66 wil kansen geven aan de mensen gebaseerd op de eigen kracht van de mensen. De overheid mag best sturen maar mag daarbij niet ingrijpen in de moraal van

mensen. D66 is niet populistisch; we blijven bij ons eigen geluid terwijl de rest van Nederland elkaar aan het overschreeuwen is. D66 denkt eerst na voordat er dingen geroepen worden."

Herman: "Zonder 'eigen belang' verder kijken dan je neus lang is! Achter de horizon is nog een tabblad. D66 weegt oprecht goed naar de consequenties van besluiten. D66 geeft een heldere uiteenzetting van wat er achter de horizon zich verschuilt. D66 is de enige partij die werkelijk openheid geeft."

Welk standpunten van D66 vind je zwak?

Herman: "De matige profilering van de partij D66 als zodanig. Ik mis (heel sterk) bij D66 charisma en een sterk karakter. Herman vertelt dat de eenmansfractie in zijn eigen woonplaats een helder signaal afgeeft en dat vindt hij goed. "Ik mis standvastigheid en duidelijkheid."

Jens: "Het thema bestuurlijke vernieuwing vind ik niet slecht, maar ik vraag me af in hoeverre dit onderwerp leeft onder de mensen. Voor mij persoonlijk is dit onderwerp minder urgent nu. Het sociaal-liberaal gedachtegoed vind ik belangrijker dan de bestuurlijke vernieuwing."

Wat verwacht je van de partij?

Jens: "Ik vind het leuk om naar debatten te gaan en om mijn kennis te verbreden over uiteenlopende politieke thema's. Ik hoop dat ik ook een bredere kijk krijg op politieke onderwerpen. Je bespreekt met je vrienden toch andere thema's dan in een politieke partij. Ik twijfelde nog wel even want ik was bang dat, als je je aansluit bij een politieke partij, iedereen dezelfde ideeën zou hebben en het met elkaar eens zou zijn."

Herman: "Ik verwacht een standvastige partij die helder is, onze en mijn ideeën naar buiten brengt. Het sociale (mens) aspect moeten duidelijker. D66 moet waken en antwoorden op politieke versplintering. "Op termijn ben ik bereid een actieve bijdrage aan D66 te leveren. Hetzij plaatselijk, regionaal of landelijk."

Jonge Democraten
www.jongedemocraten.nl

waren enthousiast: "Dat internationaal terrorisme, ik vind het maar een ver-van-m'n-bed-show!", "Europa is niet goed want het kost alleen maar geld", en de klapper "Ik stem SP want er zijn overal voedselbanken!" zijn dingen die mij ter kennis werden gegeven door enkelen. Gelukkig waren de meeste mensen wel positief. Er werd vrolijk gesumoworsteld in Vlissingen, gedanst in Maastricht en gedronken in Tilburg. Heel veel mensen waren geïnteresseerd genoeg in de politiek om een informatiepakket aan te vragen en een aantal werd zelfs meteen lid.

D66 was er zelf ook bij. Gezien het feit dat de meeste nieuwe JD-leden zich tegelijk voor D66 inschrijven besloten verschillende fracties onze kraampjes te ondersteunen. In Leiden stond D66 fractievoorzitter Alexander Pechtold ons bij, Tweede Kamerlid Fatma Koser Kaya was erbij in Zwolle en Arnhem en promotietijger Boris van der Ham was als vanouds bij een aantal informatiemarkten.

Al met al een succes dus. In elk geval bedankt aan allen die mee hebben geholpen en volgend jaar weer!

Floris Kreiken, secretaris Promotie Jonge Democraten

de partij, nieuws van de D66-afdelingen, regio's en de landelijke partijorganisatie

Nieuweledendag

De Nieuweledendag is voor iedereen die het afgelopen jaar lid is geworden van D66. Ga in debat met D66-prominenten, ontmoet andere leden en haal meer uit je lidmaatschap! De nieuweledenbijeenkomst is voor iedereen die het afgelopen jaar lid is geworden van D66. Uiteraard zijn andere belangstellenden ook welkom.

Op de nieuweledenbijeenkomst van **zaterdagochtend 1 december in Den Haag** zijn politici van vier bestuurslagen uitgenodigd:

Ingrid van Engelshoven onze partijvoorzitter, neemt de rol van dagvoorzitter op zich

Partijleider Alexander Pechtold bespreekt de Binnenhofse actualiteit

Senator Hans Engels zal zijn rol en de rol van de Eerste Kamer toelichten

Raadslid Arjan Kleuver vertelt over zijn werk in de Utrechtse gemeenteraad

Europarlementariër Sophie in 't Veld vertelt over haar portefeuille

Programma:

(onder voorbehoud)

09.45 uur **Ontvangst**

10.00 - 10.15 uur **Welkom door Ingrid van Engelshoven, voorzitter Landelijk Bestuur**

10.15 - 10.30 uur **De Tweede Kamer, Alexander Pechtold**

10.30 - 10.45 uur **De Eerste Kamer, Hans Engels**

10.45 - 11.00 uur **De gemeenteraad, Arjan Kleuver**

11.00 - 11.15 uur **Het Europees Parlement, Sophie in 't Veld**

11.15 - 12.00 uur **Mini debat**

12.00 uur **Koffie met taart**

De nieuweledenochtend vindt plaats in de bovenzaal van Café-restaurant Schlemmer in Den Haag, Lange Houtstraat 17, vlakbij het Plein en het Tweede Kamergebouw.

De kosten van de bijeenkomst bedragen € 10,- inclusief drankjes en taart. Er is plaats voor 50 personen.

Meldt u aan via de website

www.d66.nl >>nieuweledendag of l.nanninga@d66.nl.

Gezocht:

Trainers voor D66-Masterclass

D66 groeit. We hebben dus volop kansen om in 2010, als er weer gemeenteraadsverkiezingen zijn, sterk terug te komen. Als we dat willen – en dat willen we! – moeten we in zo veel mogelijk Nederlandse gemeenten zorgen voor kwalitatief goede kandidaten en afdelingen met sterke besturen. Om dat te bewerkstelligen organiseren D66-afdelingen in veel steden de Masterclass. De Masterclass is de ideale kennismaking met politiek voor nieuwe leden of leden die nu actief willen worden.

Het concept Masterclass is in Utrecht zeer succesvol gebleken. Veel van de deelnemers zijn nu actief in het afdelingsbestuur, de raadsfractie, de statenfractie of anderszins. Er ontstaat 'chemie' en activiteit, precies wat D66 nodig heeft.

Voor deze Masterclass zoeken we trainers. Wie zoeken we?

- Mensen met aantoonbare politieke kennis over vorm of inhoud, bijvoorbeeld: debatteren, persberichten schrijven, verkiezingsprogramma's schrijven, campagne voeren of interviewtechnieken hanteren. Maar ook mensen met kennis van de gemeentewet, de WMO, gemeentefinanciën of milieu. Of enig ander onderwerp dat interessant is voor zo'n masterclass.
- Mensen die de vaardigheid hebben om hun kennis enthousiasmerend over te dragen.
- Mensen die bereid zijn om zo af en toe een dagdeel (bijvoorbeeld een avond of een zaterdagmiddag) in de masterclass te investeren.
- Mensen met hart voor D66 en dus lid zijn van D66 – of bereid zijn dat te worden.

Denkt u een geschikte trainer te zijn? Stuur dan uw c.v. naar **a.kleuver@d66.nl** en vertel erbij waarom u graag trainer wilt zijn en over welk onderwerp u kennis kunt overdragen. Of we uw specialisme kunnen gebruiken hangt af van de vraag die de organiserende afdelingen hebben. Of uw reiskosten vergoed kunnen worden is eveneens afhankelijk van de organiserende afdeling. U doet het omdat u het leuk vindt en het belangrijk is.

Als u uw c.v. naar ons opstuurt, houden wij u op de hoogte van de vraag vanuit de afdelingen naar uw specialisme.

Meer weten? Bel Arjan Kleuver, ledenmanager D66 op 06-42679066

of mail naar **a.kleuver@d66.nl**.

Waterschapsverkiezingen 2008: kandidaten en organisatoren gezocht

In november 2008 zijn de landelijke verkiezingen voor de 26 waterschappen in Nederland. De verkiezing vindt plaats via internet en per post. Er wordt uitgegaan van een lijstenstelsel in plaats van het huidige personenstelsel. Dit betekent dat politieke partijen en maatschappelijke organisaties nu kunnen meedoen aan de verkiezingen. Het Landelijk Bestuur heeft besloten dat D66 meedoet. De organisatie van de verkiezingen (bijvoorbeeld het vinden van kandidaten, het organiseren van de interne kandidaatstellingsprocedure en het organiseren van campagnes) is een taak van de regiobesturen. Het Landelijk Bureau bewaakt de belangrijke data, zoals de termijnen voor de kandidaatstelling en de organisatie rondom de H3-1 formulieren. Heb je belangstelling om je te kandideren voor een bestuurdersfunctie bij een waterschap of wil je helpen bij de organisatie? Meld je dan aan bij een van de regiobesturen. Voor meer informatie over de Waterschapsverkiezingen kun je terecht bij het Landelijk Bureau: Lars Nanninga, l.nanninga@d66.nl.

Personalia

- Frank Dales is sinds 1 juni 2007 directeur van de Dierenbescherming.
- Jan Hoekema is sinds 4 juni 2007 burgemeester van Wassenaar.
- Eddy Schuyer is sinds 5 juni 2007 geen Eerste Kamerlid meer. Gerard Schouw heeft Eddy Schuyer opgevolgd als fractievoorzitter van de Eerste Kamer.
- Bart Vos is per 1 september 2007 raadslid in Breda.

- Patrick Poelmann is 3 september 2007 geïnstalleerd als dijkgraaf van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.
- Paula Donswijk is raadslid in Apeldoorn per 18 september 2007.
- Anry Kleine Deters is 2 oktober 2007 wethouder in Westerveld geworden.
- Hendrik Boland is per 3 oktober 2007 wethouder in Enkhuizen

Democraat is een uitgave van het Landelijk Bestuur van D66.

Druk- en zetwerk: Drukkerij Uleman-De Residentie, Zoetermeer

E-mail: democraat@d66.nl

www.d66.nl/democraat

ISSN: 0167-0034

Landelijk Bureau D66

Postadres: Postbus 660, 2501 CR Den Haag

Bezoekadres: Laan van Meerdervoort 50, Den Haag

Telefoon: 070 - 356 60 66 Fax: 070 - 364 19 17

info@d66.nl, www.d66.nl

Voor het doorgeven van wijzigingen in uw lidgegevens: ledenadministratie@d66.nl of per brief via bovenstaand postadres. Vermeld duidelijk uw lidmaatschapsnummer en naam. Het lidmaatschapsnummer treft u aan op de adresdrager van deze Democraat. Opzeggen van het partijlidmaatschap dient schriftelijk te geschieden per e-mail, post of fax.

Gedrukt op Reviva Offset 100% recycled papier